

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra Sociologie

Bakalářská práce

Viktorie Kardová

Mediální obraz hnutí Black lives matter v České republice

Media image of the Black lives matter movement in the Czech Republic

Praha, 2021

Vedoucí práce: Mgr. Jaromír Mazák Ph.D

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne .....

.....
Viktorie Kardová

Poděkování:

Vřele děkuji zejména Mgr. Jaromírovi Mazákovi Ph.D. za ochotný přístup při vedení této práce, podnětné komentáře, odborné rady, které mi poskytl a za čas, který mi věnoval. Ráda bych také poděkovala Mgr. Radce Dudové Ph.D. za ochotu, s níž mi byla nápomocna při zpracování metodologické části práce. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině a blízkým, především mamince, tatínkovi, sestře a mému příteli za jejich bezpodmínečnou podporu, kterou mě zahrnovali po celou dobu mého studia.

Abstrakt (česky)

Tato práce se zabývá mediálním obrazem hnutí Black lives matter ve vybraných českých online médiích. V teoretické části práce jsou nejprve představeny teorie mediálních účinků, dále je prostor věnován sociálním hnutím a konkrétně kontextu, požadavkům a cílům hnutí Black lives matter. Samostatná kapitola je věnována také mediální reprezentaci sociálních hnutí a jejím efektům. Představeno je několik studií z amerického prostředí, které se věnovaly mediálnímu obrazu hnutí Black lives matter v amerických periodických a zkoumaly zde mimo jiné přítomnost paradigmatu protestu. Cílem této práce je za pomoci diskurzivní analýzy rámců zmapovat, jak vypadal mediální obraz tohoto hnutí v České republice. Pro analýzu byly vybrány čtyři online zpravodajské servery spadající pod čtyři kategorie stanovené Nadačním fondem nezávislé žurnalistiky, které odráží důvěryhodnost daných serverů; Aktuálně.cz (A), Novinky.cz (B+), Parlamentnílisty.cz (B-) a Sputniknews.com (C). Ústřední otázkou této práce tedy je: „Jaké interpretační rámce byly vybranými médii použity k informování o hnutí Black lives matter a jeho aktivitách?“ tato otázka se dále štěpí na jednotlivé podotázky: „Objevují se mezi jednotlivými servery rozdíly či podobnosti v mediálním pokrytí tohoto tématu?“ „Objevují se ve zkoumaném mediálním diskurzu znaky typické pro paradigma protestu?“ Kvalitativní analýza rámců odhalila osm hlavních interpretačních rámců, které se ve zkoumaném diskurzu objevily. Jsou jimi rámec konfliktu, zodpovědnosti, ohrožení, lidských zájmů, kolektivní akce, důsledků, kontextu a rámec delegitimizace. Z výsledků a doplňkové kvantitativní statistiky vyplynulo, že ačkoliv se dominantní rámce na jednotlivých serverech lišily, celkové vyznění zpráv bylo na třech ze čtyřech zkoumaných médií podobné a hnutí zde bylo rámováno převážně za pomoci rámců zdůrazňujících negativní aspekty hnutí. Rozdílné mediální pokrytí vykázal pouze server Aktuálně.cz, který se jako jediný ze zkoumaných webů nedržel technik paradigmatu protestu a hnutí Black lives matter rámoval liberálněji, s důrazem na kontext a lidské zájmy.

Klíčová slova (česky)

Sociální hnutí, Black lives matter, analýza rámců, sociální konstrukce reality, teorie nastolování agendy

Abstract (in English)

This thesis deals with the media image of a Black lives matter movement in selected Czech online media. The theoretical part of the thesis first introduces theories of media effects, then the space is devoted to social movements and specifically the context, requirements and goals of the movement Black lives matter. A separate chapter is also devoted to the media representation of social movements and its effects. Several studies from the American environment are presented, which dealt with the media image of the Black Lives Matter movement in American periodicals and examined, among other things, the presence of the protest paradigm. The aim of this work is to map, with the help of discursive analysis of frameworks, what the media image of this movement looked like in the Czech Republic. Four online news servers were selected for the analysis, falling into four categories set by the Endowment Fund for Independent Journalism, which reflect the credibility of the server; Aktuálně.cz (A), Novinky.cz (B+), Parlamentnílisty.cz (B-) a Sputniknews.com (C). The central question of this work is: "What interpretive frameworks were used by the selected media to inform about the Black Lives Matter movement and its activities?", Which is further divided into individual subquestions: "Are there any differences or similarities in the media coverage of this topic between the individual servers?" "Are the features typical for the protest paradigm appearing in the examined media discourse?" A qualitative analysis of the frameworks revealed eight main interpretive frameworks that appeared in the researched discourse. It is the framework of conflict, responsibility, threat, human interests, collective action, consequences, context and the framework of delegitimization. The results and additional quantitative statistics showed that although the dominant frameworks differed from server to server, the overall message was similar in three of the four media examined, and the movement was framed largely by frameworks emphasizing the negative aspects of the movement. Only the Aktuálně.cz server showed different media coverage, which was the only one of the researched websites not to adhere to the protest paradigm technique and framed the Black lives matter movement more liberally, with an emphasis on context and human interests.

Klíčová slova (anglicky)

Social movements, Black lives matter, Framework analysis, social construction of reality, agenda setting theory

Obsah

1.	Úvod	7
2.	Teoretické koncepce médií a jejich dopadu na společnost	9
	2.1 <i>Teorie sociální a mediální konstrukce reality</i>	9
	2.2 <i>Teorie nastolování agendy, rámování a vtiskování významů</i>	11
	2.3 <i>Koncepce preferovaného čtení</i>	12
3.	Sociální hnutí	14
	3.1 <i>Definice a cíle sociálních hnutí</i>	14
	3.2 <i>Nová sociální hnutí</i>	15
4.	Hnutí Black lives matter	16
	4.1 <i>Vznik, vývoj a cíl hnutí Black lives matter</i>	16
	4.1.1 <i>Nový rasismus</i>	17
5.	Sociální hnutí a masová média	19
	5.1 <i>Mediální reprezentace sociálního hnutí a její efekty</i>	19
	5.1.1 <i>Paradigma protestu</i>	20
	5.2 <i>Mediální obraz hnutí Black lives matter v USA</i>	21
	5.3 <i>Mediální obraz hnutí Black lives matter v České republice</i>	23
6.	Metodologie	24
	6.1 <i>Analýza diskurzu</i>	24
	6.1.2 <i>Analýza rámců</i>	24
	6.1.3 <i>Kvalitativní analýza rámců</i>	25
	6.1.4 <i>Limity metody</i>	26
	6.3 <i>Výběr médií a mediálních sdělení</i>	27
	6.3.1 <i>Rating zpravodajských webů</i>	27
	6.3.2 <i>Výběr a charakteristika vybraných médií</i>	28
	6.3.3 <i>Výběr článků a analytický postup</i>	29
7.	Identifikované rámce	33
	7.1 <i>Aktuálně</i>	37
	7.2 <i>Novinky</i>	39
	7.3 <i>Parlamentní listy</i>	40
	7.4 <i>Sputnik News</i>	41
8.	Interpretace výsledků a diskuse	44
9.	Závěr	47
10.	Seznam literatury	49

1. Úvod

Podle Francise Fukuyamy (2019, s.109) „*nikdo nesnáší svou neviditelnost před vnějším světem a každý touží po veřejném ocenění své vnitřní hodnoty*“. Právě tato vnitřní hodnota je ústředním motivem současných identitárních sociálních hnutí, která se soustředí převážně na uznání hodnoty a vnitřní identity příslušníků marginalizovaných skupin jako rovnocenné s ostatními. Mezi tato hnutí se řadí také hnutí Black lives matter, které vzniklo v roce 2013 v USA jako reakce na brutální policejní zásahy proti černochům. Požadavky tohoto hnutí se od prvotního volání po spravedlnosti pro oběti těchto policejních činů rozrostly o úsilí rozšířit povědomí o systematickém rasismu, který je stále přítomný ve společnosti a o snahu bojovat proti němu.

Sociální hnutí je zpravidla aktérem stojícím mimo institucionalizovaný systém, který svými požadavky nicméně míří na elity a politické představitele, ale i společnost jako celek za účelem zachování či změny společenského řádu (pro shrnutí viz např. Mazák, 2016). Důležitou roli pro úspěch hnutí proto plní média a mediální pokrytí. To je i v době sociálních médií a internetových platforem často klíčovým zdrojem informací o hnutí a jeho požadavcích právě pro elity a aktéry uvnitř institucí, zároveň však také do jisté míry formuje veřejné mínění. Podle teorií nastolování agendy (agenda setting) a vtiskování významu (priming) mají přítom média schopnost ovlivňovat veřejné mínění nejen z hlediska toho, jaká témata lidé považují za důležitá, ale také toho, jak lidé o těchto tématech přemýšlejí (McCombs, 2009, Shaw, 1979). Veřejné mínění o daném hnutí či problematice s ním spojené se tak následně může odrážet v míře podpory, jaké se požadavky a cíle hnutí ve společnosti těší. Média jsou ale zároveň sama institucemi uvnitř systému, které jsou stávajícím sociálním řádem ovlivněna. Mediální pokrytí tak zároveň spoluutváří i odráží současný stav hodnot ve společnosti a média mají tendenci jednotlivá témata rámovat v souladu s tímto společenským řádem (Jiráček, Köpplová, 2007). Zejména v oblasti problematiky etnických menšin jsou proto média jako instituce sama považována za jeden z hlavních zdrojů nových podob systematického rasismu (Van Dijk, 2000).

Dosavadní výzkumy mediálního obrazu hnutí Black lives matter v americkém prostředí vykazaly přítomnost prvků paradigmatu protestu. To je jakýmsi ustáleným způsobem, pomocí něž mají média tendenci vyobrazovat problematiku sociálních protestů. Média analyzovaná v těchto výzkumech o hnutí Black lives matter informují častěji s důrazem na negativní aspekty hnutí a jeho aktivit (např. Lee, 2014, Leopold & Bell, 2017)

Cílem této práce je představit mechanismy mediální konstrukce reality, přiblížit spektrum možných efektů mediálního pokrytí sociálních hnutí a za pomoci diskurzivní analýzy rámců zjistit, jaké interpretační rámce pro informování o hnutí Black lives matter a jeho aktivitách využívala vybraná česká média, tedy zmapovat jeho mediální pokrytí v České republice. Ačkoliv se hnutí Black lives matter s českým prostředím přímo nespojuje, Amerika má stále postavení kulturního lídra a témata, jakými je například rasismus či otázky identitární politiky se odsud šíří a ovlivňují diskuse v dalších zemích včetně České republiky. V práci se tedy budu soustředit na zodpovězení těchto výzkumných otázek: Jaké interpretační rámce byly vybranými médii použity k informování o hnutí Black lives matter a jeho aktivitách? Objevují se mezi jednotlivými servery rozdíly či podobnosti v mediálním pokrytí tohoto tématu? Objevují se ve zkoumaném mediálním diskurzu znaky typické pro paradigma protestu?

2. Teoretické koncepce médií a jejich dopadu na společnost

V této kapitole své práce budu věnovat pozornost především médiím a jejich roli ve společnosti. Pomocí představení některých mediálních koncepcí a teorií objasním, jakou roli mohou média a jejich sdělení hrát při utváření představ o světě a subjektivních postojů k jednotlivým tématům či aktérům mediálních sdělení; v případě mé bakalářské práce půjde nejen o postoje k sociálnímu hnutí Black lives matter, ale také obecněji o postoje k rasové problematice, která se k uvedenému hnutí váže. Jako zaštiťující teorie bude nejprve představena teorie sociální konstrukce reality a její souvislost s médii a masmediálními sděleními. V souvislosti s masmédií se budu rovněž věnovat teoriím nastolování agendy (agenda setting), rámování (framing) a vtiskování významů (priming) a konkrétně tomu, zda a jak mají média potenciál prostřednictvím zpravodajských sdělení přispívat k zachování či změně společenského řádu. Pomocí koncepce preferovaného čtení pak tyto teorie doplním o poznatky o tom, jakou roli v interpretaci mediálních sdělení hraje čtenář.

2.1 Teorie sociální a mediální konstrukce reality

Teorii sociální konstrukce reality představili sociologové Peter L. Berger a Thomas Luckmann ve své publikaci *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění*. Tato publikace je považována za zakladatelské dílo sociologického konstruktivismu a teorie, kterou prezentuje, je dodnes čteně využívána pro sociologické práce na celém světě (Kaiserová, 2008).

Ústřední myšlenkou uvedené teorie je teze o sociální relativitě. Berger a Luckmann pracují s předpokladem, že sociální realita ve své komplexnosti není samozřejmá; tedy že námi uznávané hodnoty a ideje nejsou pevně dané, nýbrž námi samotnými vytvořené. Jinými slovy, ačkoliv se sociální svět jeví jako objektivní, ve skutečnosti je produktem lidské subjektivity (Petrušek, 2008). Podle Bergera a Luckmanna (1999) se určité druhy vědění a reality váží na sociální kontexty. To, jak vnímáme realitu a co považujeme za objektivní vědění, se bude lišit na základě kultury, v níž žijeme, ale také našeho postavení v rámci jedné kultury (Novotný, 2016).

Sociální realita je utvářena skrze procesy externalizace, objektivizace a internalizace (Berger & Luckmann, 1999). „*Externalizace je procesem zasahování člověka do vnějšího světa, je to permanentní proces lidských činností, mentálních i fyzických, vztažených k vnějšímu prostředí – přírodnímu i sociálnímu*“ (Petrušek, 2008, s. 20). Velká část těchto každodenních

činností souvisí s komunikací, ústřední roli pro sociální konstrukci reality proto hraje jazyk. Ten je jednou ze součástí naší obecné zásoby vědění. Za jejím utvářením stojí proces habituace, kterému některé lidské činnosti, včetně komunikace, podléhají; jde o formu učení, která nám umožňuje si tyto činnosti zautomatizovat a vykonávat je bez přemýšlení. Z takto automatizovaných činností se následně stávají ustálené vzorce chování a jednání (Berger & Luckmann, 1999). Termín objektivizace se pojí s tendencí „zapomínat“, že svět, jehož jsme součástí, je z podstatné části právě produktem člověka. Zde plní důležitou roli především instituce. Ty velkou mírou přispívají k tvorbě světa, do něhož se rodíme a považujeme je tedy za nezávislou objektivní realitu (Novotný, 2016). Internalizace pak označuje proces, při němž si sociální realitu znovu osvojujeme. To se děje pomocí celoživotního procesu socializace, v rámci něž přijímáme vzorce chování a jednání vzniklé habituací za vlastní. Socializace probíhá jak v rodině, tak například opět při konfrontaci s institucemi (Petrušek, 2008). Tedy, „*Společnost je výtvořem člověka (externalizace). Společnost je objektivní realitou (objektivizace). Člověk je výtvořem společnosti (internalizace).*“ (Berger & Luckmann, 1999, s. 64).

Povahu společenské instituce, která má vliv na fungování sociálních vztahů, mají také komunikační média (Jiráček & Köpplová, 2007). Komunikační média chápeme jako média, která nám zprostředkovávají určitá sdělení a pomáhají nám se orientovat ve světě, s nímž jako konzumenti můžeme a nemusíme mít osobní zkušenost (Jiráček & Köpplová, 2007). Zejména zpravodajství dnes představuje významný zdroj informací o světě a pomáhá tak tedy chápat a konstruovat sociální realitu (Burton & Jiráček, 2001). Média a jejich sdělení mají schopnost svou reprezentací určovat soubor společensky akceptovaných hodnot. Svými publikovanými obsahy definují, co je pro nás ve společnosti přijatelné, co chápeme jako odchylku od normy a zasahují tak do procesu socializace (Jiráček & Köpplová, 2007).

Každé zpravodajské sdělení je zprostředkovaným poznáním, které se k publiku dostává prostřednictvím institucionalizovaného činitele. Tvorba zpráv je tedy proces, kdy mezi událost a publikum vstupuje prostředník, který má moc zajistit či ovlivnit vztah mezi nimi (Jiráček & Köpplová, 2007). Z této podstaty je patrné, že zpravodajské sdělení nemůže být nikdy ryze objektivní a má své kulturně podmíněné vzorce. Ty se promítají jak do výběru událostí, jimž bude poskytnut mediální prostor, tak do způsobu, jakým bude dané mediální sdělení prezentováno (Burton & Jiráček, 2001).

Stěžejním znakem zpravodajských sdělení je jednoduchost zpráv, která má za cíl k dané zprávě přitáhnout pozornost co největšího počtu lidí. Média mají tendenci preferovat a publikovat taková sdělení, která jsou svým vyzněním jednoznačná. Pokud sdělení

jednoznačným způsobem nevyznívá, média ho zpravidla sama zjednoduší, což může vést ke vzniku či reprodukci stereotypů (Burton & Jiráček, 2001). Za účelem zvýšení sledovanosti pak média mohou rovněž vyhledávat senzace a skandály, sdělení, která lze drammatizovat či taková, kde je přítomný konflikt (Jiráček & Köpplová, 2007, Burton & Jiráček, 2001). Takové chování médií může zároveň sloužit jako politický nástroj. Podle Jiráčka a Köpplové (2007) mají média moc podporovat stávající mocenské rozložení ve společnosti či přispět ke společenské změně tím, že některé informace, postoje a názory upřednostňují na úkor jiných.

Zvláště důležitý vliv mají média v tématech týkajících se etnických menšin. Struktura institucí tvořících mediální obsahy zpravidla kopíruje mocenskou strukturu celé společnosti a informace o problematice spojené s etnicitou či rasou tak ve většině případů zprostředkovávají novináři, kteří k etnickým a rasovým menšinám nepatří. Příslušníci menšin naproti tomu dostávají v médiích jen málo prostoru; jejich názory jsou novináři méně vyhledávány a jsou také výrazně méně zastoupení v každodenních procesech tvorby mediálních sdělení, jakými jsou například účast na tiskových konferencích či vedení rozhovorů. Média jsou proto považována za jeden z hlavních zdrojů nových podob rasismu (Van Dijk, 2000).

2.2 Teorie nastolování agendy, rámování a vtiskování významů

Podle teorie nastolování agendy (agenda setting) existuje souvislost mezi obsahem, který média zveřejňují a tím, co lidé považují za důležité (McCombs, 2009). Média podle této teorie publiku nevtiskávají konkrétní postoje, ale nabízí spektrum témat, o kterých lidé mohou přemýšlet a mluvit (Shaw, 1979). Podle McCombse (2009, s.204) „*média nastolují agendu tehdy, když úspěšně upoutají pozornost na nějaký problém.*“ To zajistí tím, že danému problému věnují více mediálního prostoru a budou o něm informovat častěji (Weaver, 1984).

Základy teorie nastolování agendy položili v roce 1968 McCombs a Shaw, kteří v americkém městě Chapel Hill v Severní Karolíně provedli studii, jež ukázala souvislost mezi tím, co média prezentovala jako nejdůležitější otázky pro nadcházející prezidentské volby a tím, jaké otázky byly za nejdůležitější považovány rezidenty města. Ačkoliv byla teorie na svém počátku úzce spojována především právě s volebním chováním, následující výzkumy potvrdily její pravdivost i v ostatních oblastech, jako jsou zahraniční či lidskoprávní témata. I jejich důležitost stoupá či klesá v závislosti na tom, jak je danými tématy pokryt mediální prostor (McCombs, 2009).

Výše uvedená definice se týká nastolování agendy prvního stupně, McCombs (2009) však definuje stupně celkem tři. Zatímco v prvním stupni nastolování agendy jde skutečně jen o hustotu, s jakou určitá témata obsazují mediální prostor a o nabízení témat, o nichž mohou lidé přemýšlet, druhý stupeň nastolování agendy už má potenciál ovlivňovat veřejné mínění (McCombs, 2009). Děje se tak skrze interpretační rámce, prostřednictvím nichž je každé mediální sdělení tvarováno. Rámec zasazuje sdělení do kontextu a z velkého množství atributů, kterými dané sdělení disponuje, konkrétní dílčí atributy selektuje a následně zdůrazňuje či upozaduje (Scheufele & Tewksbury, 2007).

S pojmem rámec pracuje také samostatná teorie rámování (framing theory), která se v mnoha aspektech druhému stupni teorie nastolování agendy podobá. Ve středu zájmu obou přístupů stojí spíše než četnost mediálních sdělení způsob, jakým jsou jednotlivé aspekty sdělení vykreslovány (Weaver, 1984). Rámování rovněž vychází z předpokladu, že na každé téma lze nahlížet z několika různých perspektiv a při předávání mediálního sdělení je nutné vybrat jednu dominantní, tedy zarámovat dané sdělení určitým způsobem (Chong & Druckman 2007). Od teorie nastolování agendy ho však odlišuje to, že kromě výběru perspektivy, z jaké bude téma prezentováno, do zarámovaného sdělení vstupuje širší škála kognitivních procesů. Součástí mediálního sdělení tak může být podle teorie rámování také například morální hodnocení či doporučení pro řešení problémů (Trampota, 2006).

Za teorii úzce provázanou s výše uvedenými se považuje také teorie vtiskování významů (priming theory). Ta vychází z kognitivní psychologie a jejích modelů paměti (Trampota, 2006). Dle této teorie média ovlivňují kritéria, podle kterých lidé dělají politická hodnocení a obecněji určují aspekty, podle nichž lidé hodnotí jednotlivé aktéry mediálních sdělení. Témata a hodnoty, které jsou publiku skrze zprávy nejčastěji předávány, budou následně vnímané jako stěžejní v procesu rozhodování o sympatiích či nesympatiích k danému aktérovi (Chong & Druckman, 2007). To se v praxi může projevit například tak, že pokud budou lidé vystaveni zpravodajským sdělením o problematice rasismu, právě rasismus a postoj daného kandidáta k němu se pro ně stane důležitým bodem programu, který budou u politických představitelů vyhledávat a na němž budou stavět své politické volby.

2.3 Koncepce preferovaného čtení

Ačkoliv výše zmíněné teorie pracují s mediálními sděleními jako s jednostrannou komunikací, ve skutečnosti se na tvorbě významu každého sdělení podílí obě strany, tedy jak

médium, tak příjemce (Jirák & Köpplová, 2007). Právě s tímto dvoustranným modelem komunikace pracuje Stuart Hall ve formulaci své recepční teorie. Mediální sdělení je podle něj různými způsoby čteno a následně interpretováno, nikoliv pouze pasivně přijímáno. Do procesu interpretace vstupují zkušenosti, názory a individuální sociální podmínky příjemce, ne vždy je proto prezentovaná událost dekodována stejně (Machek, 2013).

Možných interpretací jednoho mediálního sdělení je tedy několik. Tvůrce mediálního sdělení se proto snaží, aby došlo k takzvanému preferovanému čtení; to znamená, aby příjemce dekodoval dané sdělení v kontextu, jaký je pro jeho tvůrce žádoucí (Hall, 1980). Každá mediální zpráva tedy obsahuje slova zvolená tak, aby implikovala vhodnou interpretaci daného sdělení čtenářem (Hall, 2001). Tu však čtenář nemusí vždy přijmout. Úspěšnost v dosažení efektu preferovaného čtení závisí do velké míry na tom, jak dobře tvůrce sdělení zná svoje publikum a do jaké míry dokáže v zakódování sdělení odrážet ideologické pozadí čtenáře. Důležité je také to, jak blízké je publiku dané téma. U takových témat, která čtenáři neznají vůbec nebo se jich dotýkají pouze okrajově, existuje větší tendence přijmout význam komunikátora (Machek, 2013). To by mohl být rovněž případ české interpretace zpráv o hnutí Black lives matter, které přichází z amerického prostředí. Vzhledem k velkým kulturním a historickým odlišnostem těchto prostředí je pravděpodobné, že pro české čtenáře téma nebude natolik blízké, aby byli schopni oponovat dominantnímu významu, který média poskytují.

3. Sociální hnutí

V této kapitole se budu věnovat vymezení sociálních hnutí, jejich typickým rysům a nastíním také historické pozadí teorií sociálních hnutí. Poukážu na to, jaké cíle mohou sociální hnutí sledovat a pomocí jakých prostředků jich mohou dosahovat. Představím zde takzvaná nová sociální hnutí a vysvětlím, v čem spočívají jejich odlišnosti od původních, historicky starších sociálních hnutí. Poznatky z oblasti nových sociálních hnutí nakonec skrze koncept identity aplikuji na sociální hnutí Black lives matter a ostatní současná identitární hnutí.

3.1 Definice a cíle sociálních hnutí

Sociálním hnutím se v minulosti věnovalo mnoho teoretiků napříč státy, jejichž pohledy na to, co sociální hnutí charakterizuje, se v mnohém rozcházel. Zatímco v Americe se od 60. let vyvíjely přístupy jako teorie mobilizace zdrojů či perspektiva kolektivního chování, pro Evropu byl typický spíše koncept nových sociálních hnutí (Diani, 1992). Definice sociálního hnutí proto existuje hned několik, přičemž jednotlivé definice často nejsou příliš jednotné a vykazují mnoho odlišností. Přesto, že právě jejich vzájemné odlišnosti bývají akcentovány nejčastěji, dají se mezi nimi nalézt i určité koncepční podobnosti. Diani (1992, s. 13) tyto podobnosti identifikoval a na základě nich definoval sociální hnutí jako „*sít' neformálních interakcí mezi pluralitou individuí, skupin nebo organizací angažovaných v politických nebo kulturních konfliktech na základě sdílené kolektivní identity*“. Právě kolektivní identita, konflikt a síť interakcí mezi pluralitou aktérů jsou styčné body přístupů ke zkoumání sociálních hnutí, které dominovaly v 60. a 70. letech (Diani, 1992). Někteří autoři tuto definici doplňují navíc o důležitost časového hlediska a jako typickou pro sociální hnutí definuje snahu o udržitelnost v čase; proto nelze za sociální hnutí zaměřovat například jednorázové protestní akce či stávky (pro shrnutí viz např. Mazák, 2016).

Sociální hnutí si kladou za cíl prosazení vlastního, společně sdíleného zájmu nebo zájmu menšin, který je často v rozporu s institucionalizovaným společenským a kulturním řádem (Golsorkhi, Bergeron, Castel, Durand, Leca, 2011), jsou proto považována za důležitou součást a hybnou sílu moderní občanské společnosti (Císař, 2005). Za účelem prosazení těchto zájmů prostřednictvím kolektivní akce cílí na autority či elity, případně i veřejnost. Ačkoliv jsou sociální hnutí nejčastěji spojovány s kolektivními akcemi jako jsou protesty či demonstrace,

tato kolektivní akce může mít i institucionalizovanou podobu; hnutí se například může snažit se svými požadavky oslovovat přímo politiky (Mazák, 2016).

Neméně důležitým prostředkem, který dnešní sociální hnutí využívají k šíření svých myšlenek a mobilizaci členů, jsou sociální média. V souvislosti se současnými sociálními hnutími tedy můžeme mluvit o online a offline kolektivních akcích. Podobně důležitou kolektivní akcí hnutí jako protest či demonstrace je dnes také šíření informací, diskuse či pořádání anket na sociálních sítích (Kou, Kow, Gui, Cheng, 2017).

3.2 Nová sociální hnutí

Teorie nových sociálních hnutí je se starými teoriemi sociálních hnutí stavěna do kontrastu. Ve středu zájmu starých sociálních hnutí stál hlavně třídní boj, vykořisťování, nadvláda a obecněji řečeno materiální zájmy. Sociální hnutí se dříve snažila tyto vztahy překonat a změnit tak celou společnost. Nová sociální hnutí se naproti tomu soustřeďují více okolo postmateriálních hodnot (Inglehart, 2000) a jejich požadavky na změnu se týkají spíše dílčích oblastí života (Pichardo, 1997). Mezi nová sociální hnutí se řadí například hnutí environmentální, mírová či obecně hnutí, která se zasazují o práva marginalizovaných menšin (Mazák, 2016).

Ústředním tématem nových sociálních hnutí je identita (Novák, 2017). Právě otázka uznání osobní identity jedince, která je utlačovaná vnějším společenským řádem, je podle Francise Fukuyamy (2019) důvodem vzniku mnoha současných lidskoprávních sociálních hnutí. Vnitřní, osobní identita a vymezení se proti společenskému útlaku, kterému různé marginalizované skupiny čelí, jsou hnacím motorem hnutí, jakými jsou například Me too nebo Black lives matter. Obě tato hnutí se vymezují proti systematickému znevýhodňování části společnosti a bojují za uznání vlastní identity jako rovnocenné s ostatními.

4. Hnutí Black lives matter

V této kapitole představím sociální hnutí Black lives matter¹. Přiblížím okolnosti jeho vzniku, jeho specifika oproti historicky staršímu afroamerickému hnutí za občanská práva a více se budu věnovat konkrétním cílům, jichž se hnutí snaží dosáhnout. V souvislosti s cíli tohoto hnutí vysvětlím také pojem nový rasismus a uvedu některé jeho formy.

4.1 Vznik, vývoj a cíl hnutí Black lives matter

Hnutí Black lives matter vzniklo v roce 2013 v reakci na smrt Afroameričana Trayvona Martina ve Stanfordu ve státě Florida. Trayvon Martin, sedmnáctiletý student střední školy, byl v noci cestou z obchodu zastřelen Georgem Zimmermanem, příslušníkem místní domobran. Ačkoliv se Martin v lokalitě pohyboval legálně, George Zimmerman, který držel hlídku, jeho chování vyhodnotil jako podezřelé a kontaktoval proto linku tísňového volání. Tou byl instruován k vyčkání na příjezd hlídky, toto doporučení však Zimmerman nerespektoval a Martina konfrontoval sám. Po krátké potyčce byl Trayvon Martin střelen do hrudi Zimmermanovou legálně drženou zbraní. Ačkoliv Trayvon Martin sám ozbrojený nebyl, Zimmermanův čin byl klasifikován jako sebeobrana a nebyl proto potrestán. Samotná událost i soudní proces s Georgem Zimmermanem byly poměrně medializovanými událostmi a vyvolaly v americké společnosti vlnu nevole. Ta se odehrála především v rovině sociálních sítí, kde se lidé odsuzující Zimmermanův čin sjednotili pod hashtagem #Blacklivesmatter. Právě to je chápáno jako moment, od něž se hnutí Black lives matter začalo formovat a růst (Bell, 2015, Chase, 2018).

V následujících letech se hnutí podařilo k případům mnoha Afroameričanů, kteří v Americe zemřeli při nepřiměřeném policejním zákroku, upoutat pozornost. Hnutí na tyto případy reagovalo rozsáhlými protesty v různých částech USA i mnoha evropských státech. Protestní akce doprovázené hesly jako „Say Their Names“ (řekněme jejich jména), „No Justice No Peace“ (bez spravedlnosti není míru) nebo „Defund the Police“ (přestaňte financovat policii), poukazují na identity zemřelých a nedostatečné převzetí odpovědnosti ze strany policie a státu (Cappelli, 2020). Za jeden z nejaktuálnějších případů policejního násilí na černošském

---

¹ Sociální hnutí Black lives matter se do češtiny překládá doslovně jako „Na černošských životech záleží“. Vzhledem k tomu, že česká média používají pro informování o tomto hnutí výhradně původní, anglický název, budu se ho držet i pro účely této práce.

obyvatelstvu, který vyvolal vlnu protestních akcí v mnoha zemích včetně České republiky, se považuje smrt George Floyda, Afroameričana, který 25.května 2020 zemřel po tom, co mu policejní příslušník osm minut klečel na krku². Z tohoto policejního zákroku vznikla videonahrávka, z níž je nepřiměřené jednání policisty patrné, případ byl proto silně medializován a obnovil veřejnou diskusi o nerovném postavení černochů ve společnosti (Barrie, 2020, Cappelli, 2020).

Právě to je ústředním zájmem hnutí Black lives matter. Kromě policejní brutality, již černošské obyvatelstvo čelí, se hnutí snaží upozorňovat na stále přítomný systematický rasismus. Ukazuje se, že společenské změny, jichž docílilo v 50. a 60. letech působící afroamerické hnutí za občanská práva (Civil rights movement) nebyly k vymýcení systematických nerovností dostačující. Zatímco afroamerické hnutí za práva občanů bojovalo za možnost černochů účastnit se voleb či využívat prostředků hromadné dopravy, hnutí Black lives matter požaduje celkové přehodnocení způsobu, jakým se společnost k Afroameričanům staví. Nevymáhá tedy konkrétní občanská či politická práva, nýbrž stejný přístup k lidem všech barev pleti (Harris, 2015).

4.1.1 Nový rasismus

Přes to, že klasický rasismus, proti němuž se vymezovalo právě Afroamerické hnutí za občanská práva, v dnešní moderní společnosti není akceptovatelný a je spojován převážně s pravicovým extremismem, teorie nového rasismu postulují, že se objevují nové, na první pohled ne tak viditelné formy rasismu. Tento nový typ rasismu je typický tím, že staré formy rasismu založené na explicitní diskriminaci na základě barvy pleti odmítá a obecně popírá, že rasismem je. Nový rasismus je přitom spíše souhrnným pojmem pro mnoho současných podob rasismu, které se vyznačují svou nenápadností; nejde o přímé útoky cílené na konkrétního člověka, ale spíše o méně nápadné, každodenní praktiky nejen jednotlivců, ale také elit a institucí, které podněcují stereotypní vnímání rasy a přetrvávající rasové nerovnosti ve společnosti. Hlavním zdrojem nového rasismu jsou přitom převážně média a mediální diskurz (Van Dijk, 2000).

V souladu s tímto přístupem definovala socioložka Philomena Essed (2008) pojem každodenní rasismus (everyday racism). Každodenní rasismus je podle ní procesem, při němž

---

² Jednotlivé zdroje se při uvádění tohoto časového údaje mírně liší. Některé zdroje uvádějí osm minut, některé devět až devět a půl minuty.

se do každodenního života etnických menšin pravidelně a opakovaně promítají praktiky s rasistickým podtextem. Vzhledem k tomu, že tyto praktiky jsou nám předávány socializací, často je nevnímáme jako problematické (Essed, 2008). Může jít jak o praktiky jednotlivců, tak o jednání institucí. Projevem tohoto typu rasismu může být například právě tendence policistů častěji podrobovat kontrolám osoby jiné rasy.

Na přítomnost rasismu v každodenním životě odkazuje i pojem ambientní rasismus (ambient racism). Podle tohoto přístupu je rasismus běžně přítomný v internetových online diskusích a často narůstá v reakci na důležité události, o nichž informují média, jako jsou například teroristické útoky (Rosenfeldová, Vochcová, Křobová, 2021).

5. Sociální hnutí a masová média

V této kapitole se zaměřím na to, jaký vliv mohou mít média na vnímání sociálního hnutí, hodnot, které prosazuje a tím pádem na jeho úspěšnost. Představím koncept paradigmatu protestu (protest paradigm), který se s mediální prezentací sociálních hnutí a sociálních protestů úzce pojí a následně uvedu výsledky dvou analýz, které zkoumaly mediální obraz hnutí Black lives matter v americkém prostředí. Nastíním také, jak si toto hnutí stojí v kontextu českého mediálního prostoru.

5.1 Mediální reprezentace sociálního hnutí a její efekty

Vztah masových médií a sociálních hnutí je popisován jako obousměrná transakce. Zatímco médiím sociální hnutí přinášejí události, které mají potenciál upoutat pozornost, pro sociální hnutí je mediální reprezentace důležitým faktorem ovlivňující jeho obraz v očích veřejnosti, a tedy i úspěšnost. Tento vzájemně výhodný vztah však není symetrický a sociální hnutí na médiích závisí z větší části, než je tomu naopak. Zatímco události generované sociálními hnutími představují jen část mediální agendy, mediální reprezentace sociálního hnutí má efekt jak na hnutí samotné, tak na politické a jiné elity, na které hnutí zpravidla cílí se svými požadavky. Média mají proto v tomto vztahu silnější mocenské postavení (Gamson & Wolfsfeld, 1993, Vligenthart & Walgrave, 2012).

Efekty mediální reprezentace sociálního hnutí, které se mohou dotknout hnutí samotného, je možné shrnout do tří kategorií. Prvním efektem je efekt mobilizační (mobilization effect). Mediální sdělení má potenciál mobilizovat společnost a přinést tak hnutí sympatizanty, zvýšit participaci na kolektivních akcích i finanční podporu, která je hnutí zvenčí poskytována (Vligenthart & Walgrave, 2012). Efekt validační (validation effect) legitimizuje existenci sociálního hnutí. Média komunikují prohlášení a cíle sociálních hnutí, informují o jeho kolektivních akcích a činí ho tak relevantním aktérem. Pokud by akce a požadavky sociálních hnutí nebyly skrze média šířeny, ztratily by tak na významnosti (Gamson & Wolfsfeld, 1993). Posledním efektem je efekt rozšíření dosahu (scope enlargement). Pokud se požadavky sociálního hnutí dostanou do mediálního prostoru, odehrávající se konflikt pronikne i k aktérům, kteří do něj dříve nebyli zapojeni, například k širší veřejnosti. Tento aktér pak může figurovat jako příznivec hnutí nebo prostředník napomáhající dalšímu šíření myšlenek hnutí (Gamson & Wolfsfeld, 1993, Vligenthart & Walgrave, 2012)

Pokud mediální reprezentace sociálního hnutí a zejména jeho kolektivních akcí splňuje určité znaky, má potenciál zasáhnout rovněž politické elity. Političtí představitelé se o aktivitách hnutí a jeho požadavcích dozvídají převážně skrze masmediální obsah a sami se těchto akcí neúčastní. Platí, že čím více bude kolektivní akce sociálního hnutí vykreslena v médiích jako akce s velkou účastí aktérů, kteří jsou jednotní ve svých požadavcích, tím větší je šance, že daná událost tyto představitele moci osloví a přiměje jednat v souladu s požadavky hnutí (Vlighthart & Walgrave, 2012).

Jak je patrné už z výše zmíněných mediálních teorií jako je nastolování agendy, rámování a vtiskování významů, i v případě mediálního obrazu sociálního hnutí platí, že způsob, jakým je dané hnutí prezentováno, má dopad na to, jaké veřejné mínění o něm ve společnosti panuje (Vlighthart & Walgrave, 2012). Zde hrají klíčovou roli především interpretační rámce, které jsou médiem k pokrytí sociálního hnutí využívány. Události spojené s hnutím a jeho kolektivní akce nejsou vypovídající samy o sobě, ale přebírají význam z rámce, do něhož jsou vloženy. Rámec je tedy zaštiťující jednotkou, která veřejnosti pomáhá s orientací v problému a spoluutváří její postoj (Gamson & Wolfsfeld, 1993).

5.1.1 Paradigma protestu

Studie, které zkoumaly mediální obraz sociálních hnutí a jejich kolektivních akcí, především protestů a demonstrací, ukázaly, že v masových médiích existuje ustálený způsob, jakým jsou tato témata nejčastěji rámována. Jedná se o paradigma protestu (protest paradigm), které se zjednodušeně opírá o předpoklad, že média prezentují sociální hnutí a jeho aktivity zkratkovitým a zavádějícím způsobem (McLeod, 2007, Lee, 2014).

Paradigma protestu nese pět hlavních charakteristik: (a) specifické rámování, při němž je sociální hnutí vyobrazováno jako aktér porušující sociální normy; (b) odkazování na oficiální zdroje, přičemž tímto zdrojem jsou nejčastěji osoby či instituce uvnitř dominantního společenského řádu; (c) poskytování prostoru k vyjádření názoru veřejnosti, přičemž větší prostor zpravidla dostávají takové názory, které jsou v opozici k požadavkům hnutí; (d) delegitimizace hnutí, která se projevuje zveřejňováním zkratkovitých informací o aktivitách hnutí bez poskytnutí dalšího kontextu, jež vyvolávají dojem, že postupy hnutí nejsou efektivní a (e) demonizace důsledků sociálního hnutí, při níž jsou médiem vyzdvihovány především negativní důsledky působení hnutí (Coombs, Lambert, Cassilo, Humphries, 2019, McLeod, 2007).

Pravděpodobnost, že bude hnutí v médiích vyobrazováno v souladu s paradigmatem protestu stoupá, pokud v rámci svého působení využívá radikálních taktik. Přestože se jedná o mnoha studii potvrzený vzorec mediálního pokrytí daného tématu, novější výzkumy paradigma protestu chápou spíše jako jednu z možných variant, jak může být sociální hnutí v médiích vyobrazeno. Ačkoliv je stále využíváno, ukazuje se, že to, zda a jak bude uplatněno, je do velké míry ovlivněno kulturním, sociálním a politickým kontextem daného prostředí (Lee, 2014).

5.2 Mediální obraz hnutí Black lives matter v USA

Mediální obraz hnutí Black lives matter v USA byl zkoumán v několika různých studiích různými postupy. Vzhledem k okolnostem vzniku hnutí se mnoho prací v souvislosti s ním zaměřuje spíše na diskurz na sociálních médiích, práce zkoumající masmediální pokrytí nicméně existují také. V rámci své bakalářské práce představím výsledky tří z nich; analýzu, kterou provedli Mohamad Hamas Elmasry a Mohammed el-Nawawy v roce 2016, analýzu autorek Joy Leopold a Myrtle P. Bell z roku 2017 a analýzu Janani Umamaheswar z roku 2020, která na předchozí autorky navazuje.

Elmasry a el-Nawawy (2016) provedli kvantitativní obsahovou analýzu médií *The New York Times* a *St. Louis Post-Dispatch*. Pomocí té definovali dva hlavní rámce, do nichž jednotlivé zprávy týkající se hnutí Black lives matter řadili: pozitivní a negativní. Analýza probíhala ve třech časových úsecích a vázala se k protestům, které probíhaly v reakci na smrt Afroameričana Michaela Browna. Obsahovala celkem 143 článků, analýze byl podroben vždy celý text sdělení. Navzdory očekávání, která na základě literatury autoři stanovili, mediální prezentace hnutí Black lives matter byla v těchto médiích převážně pozitivní. Ani jedno ze zkoumaných médií příliš nezdůrazňovalo trestné činy spáchané protestujícími; střelba, rabování, zhárství a další útoky zmiňovány byly, v obou periodikách však jen zřídka. Pokud měly však některé zprávy negativní vyznění, byly to ty, v nichž se zmínky o těchto činech objevily. Důvodem celkové převahy pozitivního rámování mohl být podle autorů dostatek prostoru k vyjádření, který protestující v případě obou médií dostali výrazně častěji než například policie.

Studie Leopold a Bell (2017) se soustředila konkrétně na zkoumání přítomnosti paradigmatu protestu. Analýza probíhala v návaznosti na stejnou událost, jako tomu bylo u předchozí práce, tedy na smrt Afroameričana Michaela Browna a vlnu protestů, které vyvolala.

Ze sedmi amerických mainstreamových periodik, *The New York Times*, *New York Post*, *USA Today*, *The Wall Street Journal*, *LA Times*, *Chicago Tribune* a *St.Louis Post-Dispatch*, bylo vybráno 15 článků, které byly podrobeny kvalitativní textuální analýze. Ta byla následně doplněna také o analýzu obsahovou. Výsledky těchto analýz přítomnost paradigmatu protestu a jiných marginalizačních technik potvrdily. Podle autorek byly analyzované texty pouze nedostatečně zasazeny do celkového kontextu hnutí Black lives matter, pozornost byla věnována převážně „senzačním“ aspektům probíhajících protestů a trestné činy protestujících byly navzdory jejich nízké četnosti často zdůrazňovány.

Analýza Umamaheswar (2020) probíhala v období od dubna do srpna roku 2016. Analyzováno zde bylo osm periodik, *The New York Times*, *Wall Street Journal*, *USA Today*, *Los Angeles Times*, *New York Post*, *Chicago Sun-Times*, *Denver Post* a *Chicago Tribune*. Výzkum se, podobně jako předchozí, soustředil na přítomnost paradigmatu protestu, ověřována byla ale také relevance paradigmatu nepřístojnosti (nuisance paradigm) jako alternativního přístupu. Toto paradigma se rovněž zabývá vyobrazováním sociálních protestů v médiích a na rozdíl od paradigmatu protestu se nesoustředí na násilné aspekty protestu, ale vyobrazuje demonstranty spíše jako nevděční za svobody, jichž se jim v demokratické společnosti dostává a protesty vidí jako poškozující národ (Umamaheswar, 2020 podle Di Cicco, 2010). Vzorek pro kvalitativní analýzu obsahoval celkem 131 článků. Výsledky analýzy opět prokázaly silnou přítomnost paradigmatu protestu a shodovaly se tak se zjištěními Joy a Bell.

Rozdíly ve výsledcích mezi první analýzou a následujícími dvěma výzkumy mohly vzniknout z různých důvodů. V případě studie Elmasry a el-Nawawy (2016) byla analýze podrobena pouze dvě periodika, z nichž obě jsou řazena mezi média spíše liberální až celkově liberální, což mohlo podstatně ovlivnit mediální pokrytí tohoto tématu. V dalších dvou analýzách je zkoumán vyšší počet periodik a je tedy pravděpodobné, že se mezi nimi objevují i média konzervativnější, která mohla o hnutí informovat v jiných kontextech. Další proměnnou, která mohla mít na výsledky dopad, bylo například analyzované období nebo analytický postup. Zatímco výzkum Leopold a Bell zahrnul do analýzy články zveřejňované po celý půlrok a výzkum Umamaheswar pětiměsíční období, do analýzy Elmasry a el-Nawawy vstupovaly články zveřejněné ve třech separátních obdobích, během kterých mohlo panovat například odlišné klima ve společnosti. Analýzy, v nichž se potvrdila přítomnost paradigmatu protestu se soustředily čistě na aspekty charakterizující toto paradigma, zatímco hlavním cílem výzkumu Elmasry a el-Nawawy bylo zmapovat celkové vyznění zveřejněných zpráv. To bylo (pravděpodobně i díky liberálnějšímu zaměření zkoumaných médií) převážně pozitivní proto, že více prostoru k vyjádření dostali sympatizanti hnutí a tato vyjádření byla tedy mírnějšího

rázu, neznamená to ale, že znaky typické pro paradigma protestu se zde neobjevovaly; pouze nebyly předmětem výzkumu.

5.3 Mediální obraz hnutí Black lives matter v České republice

Ačkoliv se hnutí Black lives matter úzce pojí s americkým prostředím, mediální pozornost je mu věnována napříč státy. Zejména události spojené s úmrtím George Floyda a protesty, které ho doprovázely, byly častým tématem také českých mediálních sdělení. Hnutí Black lives matter má rovněž příznivce i odpůrce také v České republice; v roce 2020 proběhly protestní akce na jeho podporu také v Praze a v Brně. Brněnská demonstrace přitom byla narušena extremistickými skupinami, které vystupovaly proti hnutí a jeho myšlenkám. Vzhledem k tomu, že mediálnímu pokrytí tohoto hnutí v České republice se dosud žádný výzkum nevěnoval, jeho mediální obraz bude předmětem následující části mé bakalářské práce. V té se pomocí kvalitativní analýzy rámců pokusím zjistit, jaké interpretační rámce byly pro informování o hnutí Black lives matter používány českými online médii právě v období po smrti Floyda.

6. Metodologie

6.1 Analýza diskurzu

Analýza diskurzu vychází z definice pojmu „diskurz“, který do praxe sociálních věd začlenil francouzský sociolog Michel Foucault. Ten termín diskurz chápe jako způsob, jímž je ve společnosti utvářeno vědění, sociální normy nebo mocenské vztahy a diskurzivní změna hraje podle něj důležitou roli pro změnu společenskou (Armstrong, 2015, Fairclough, 1992). Na Foucaultovu definici diskurzu následně navázal a rozšířil ji například Norman Fairclough. Ten rovněž pojem diskurz pojí s formováním společnosti, na rozdíl od Foucaulta ho ale definuje úžeji, a sice jako jazyk. Jazyk používaný v mluvené i psané komunikaci společnost utváří, zároveň je společností a kulturním prostředím utvářen sám, proto může diskurz do značné míry přispívat k zachování či změně společenského řádu (Fairclough, 1992).

Analýza diskurzu jako metodologický postup není striktně definována a je spíše zastřešujícím pojmem pro několik úzejí definovaných postupů. Pro účely vlastní analýzy budu využívat metody diskurzivní analýzy rámců, jejímž cílem je v diskurzu nalézt ustálená schémata, za jejichž pomoci média pokrývají dané téma (deVreese, 2005, Linström & Marais, 2012).

6.1.2 Analýza rámců

Analýzu rámců jako první představil americký sociolog Erving Goffman v publikaci *Analýza rámců: Pojednání o uspořádání zkušeností* z roku 1974. Pojem rámeček zde Goffman chápe jako „jednotku organizace zkušenosti a analýzu rámců jako studium organizace zkušeností“ (Šilhánová, 2008, s.80). Důležitým termínem pro analýzu rámců je základní rámeček. Ten je podle autora prostředkem k interpretaci jinak nevýznamných aspektů a událostí, které při určitém způsobu výkladu významu nabývají. Goffman pracuje s předpokladem, že pomocí základních rámců máme tendenci vnímat každodenní události, konkrétní typ daného rámečku nám poté pomáhá dané události lépe pochopit a popsat. Jako hlavní zdroje organizace zkušenosti přitom vidí příběhy z tisku a knih, komiksy, filmy či divadlo, a to díky jejich snadné dostupnosti (Šilhánová, 2008).

Dnes je analýza rámců hojně využívána především v politologii, sociologii nebo mediálních studiích pro analýzu mediálních obsahů. Vzhledem k šíři jejího možného použití neexistuje jednotný způsob, jak tuto analýzu provádět a přístupy jednotlivých výzkumníků se od sebe mohou výrazně lišit, je proto nutné, aby každý výzkumník svůj analytický postup přesně popsal (Hertog & McLeod, 2001). Podle Reese (2001, s.11) jsou rámce chápány jako „*organizační principy, které jsou sociálně sdílené a přetrvávající v čase, které fungují symbolicky, aby smysluplně strukturovaly sociální svět*“ (překlad vlastní, kurzíva použita v originálu). Pokud je téma v médiích zarámováno, znamená to, že je mu poskytnut celkový kontext a aktérům mediálního sdělení jsou přiřazeny jednotlivé role (Hertog & McLeod, 2001).

Dosavadní výzkum na poli analýzy rámců ukázal, že v širší rovině existují dva typy rámců, které je možné v mediálních sděleních nacházet; rámce obecné a rámce specifické. Obecnými rámci se rozumí takové rámce, které jsou novináři nejčastěji využívány k rámování nejrůznějších témat. Semetko a Valkenburg (2000) na základě dosud dostupné literatury a provedených výzkumů definovaly pět obecných rámců, které se v médiích vyskytují nejčastěji: (a) rámec konfliktu, který v mediálním sdělení zdůrazňuje konflikt mezi jedinci, skupinami nebo organizacemi, (b) rámec lidských zájmů, který je typický zdůrazňováním „lidské“ stránky problému a důrazem na emoce, (c) rámec ekonomických dopadů, který se soustředí na budoucí ekonomické důsledky dané události (d) rámec morálky, který o daném problému uvažuje v kontextu náboženských či morálních norem a (e) rámec zodpovědnosti, který předkládá danou událost jako problém, který je způsoben nebo má být vyřešen vládou či konkrétní skupinou. Rámce specifické jsou naproti tomu identifikovány pro každou událost zvlášť a používají se zejména pro taková témata, pro jejichž mediální pokrytí jsou obecné rámce nedostatečné (deVreese, 2005). Podobně jako typy rámců, existují také dva způsoby, jak přistupovat k samotné analýze; deduktivní a induktivní. Deduktivní analýza rámců využívá předem definované rámce, které jsou následně v mediálních sděleních vyhledávány na základě dopředu stanovených atributů. Při induktivní analýze rámců jsou rámce naopak vyhledávány a definovány teprve v jejím průběhu (de Vreese, 2005, Linström & Marais, 2012).

6.1.3 Kvalitativní analýza rámců

Vzhledem k nejednotnosti metody je možné analýzu rámců realizovat různými způsoby; kvalitativně, kvantitativně či kombinací těchto přístupů. Pro účely své práce budu vzhledem k povaze výzkumného problému využívat její kvalitativní verze, kterou posléze doplním o

základní kvantitativní statistiku četnosti výskytu identifikovaných rámců. Kvalitativní analýza rámců spočívá v holistickém pohledu na mediální sdělení a jeho opakované a zešíroka pojaté interpretaci. V rámci tohoto přístupu je typické vyhledávání klíčových slov, metafor a identifikace přítomných i vynechaných atributů a jejich řazení do stejných významových celků, tedy rámců (Linstöröm & Marais, 2012 podle Connolly-Ahern, Broadway, 2008).

K zarámování mediálního sdělení je zpravidla používáno několik nástrojů. Linstöröm a Marais (2012) je obecně řadí do dvou kategorií; nástroje rétorické a nástroje technické. Mezi nástroje rétorické, které je možné prostřednictvím analýzy rámců zkoumat, patří například již zmíněné použití metafor, přirovnání, přítomnost či naopak absence určitých slov či ustálených frází. Technickými nástroji se rozumí aspekty mimo samotný text mediálního sdělení, které se nicméně rovněž podílí na jeho rámování. Řadí se mezi ně například titulky a podtitulky zpráv, obrazové či audiovizuální přílohy, použité zdroje nebo přiložené odkazy (Linstöröm & Marais, 2012, deVreese, 2005). Kvalitativní varianta analýzy rámců umožňuje výzkumníkovi analyzovat jak rétorické, tak technické nástroje. Konkrétní nástroje, které budou vstupovat do analýzy si však výzkumník stanovuje na základě výzkumného problému a cílů výzkumu (Linstöröm & Marais, 2012).

6.1.4 Limity metody

Kvalitativní analýza rámců bývá kritizována pro svou volnou definici. Neexistence jednotného postupu může podle některých autorů vést k příliš subjektivním závěrům výzkumníka, který může mít tendenci definovat rámce stereotypně, konvenčně či v souladu s vlastními představami. Obtížná je rovněž opakovatelnost výzkumu; rozdíly mezi definicemi jednotlivých rámců se v některých případech mohou stírat a být těžko rozpoznatelné. Vzhledem k tomu, že pro tuto metodu neexistuje jednotné kódovací schéma a kategorie nejsou předem striktně definované, může být kvalitativní analýza rámců poměrně časově náročnou metodou (Linstöröm & Marais, 2021)

Aby výzkumník co nejvíce předešel subjektivním interpretacím, Hertog a McLeod (2001) doporučují předem důkladně projít domácí i zahraniční literaturu pokrývající zkoumané téma. Prostudování tématu z různých ideologických pozic, včetně extrémních, může pomoci zbavit se subjektivního uvažování podmíněného kulturním a sociálním prostředím výzkumníka.

6.3 Výběr médií a mediálních sdělení

Při vlastní analýze se budu soustředit výhradně na internetová zpravodajská média. Analýza mi tak umožní obsáhnout média širšího názorového spektra, včetně dezinformačních webů, které jsou specifickým prvkem právě internetového prostředí. Vzhledem k tomu, že jejich čtenost a důvěra v ně v České republice není zanedbatelná, považuji za důležité zmapovat také jimi použité interpretační rámce. Analýza mi tak zároveň umožní porovnat jak četnost pokrytí daného tématu různými médii, tak případné odlišnosti v rámování tohoto tématu napříč různými typy zpravodajských webů.

6.3.1 Rating zpravodajských webů

Pod záštitou Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky (NFNZ) byl v roce 2020 proveden rating médií působících v České republice. Ten pracoval s českými servery, u nichž je silně zastoupen zpravodajský obsah a které využívají primárně psaný obsah. Na základě sledování několika kritérií na těchto zpravodajských serverech byly jednotlivým serverům přidělovány body, z jejichž průměru byla následně vytvořena škála hodnotící jejich důvěryhodnost.

Mezi sledovaná kritéria patřila dostupnost informací o redakci, o organizaci, o vlastníkovi a o provozovateli, označení výchozích zdrojů, ověřování zpráv více zdroji, zobrazení online zdrojů jako hypertextových odkazů, umělé zvyšování důležitosti a blízkosti zpráv, užití stereotypů a zobecňujících tvrzení, odlišení reklamy od zbytku obsahu, oddělení zpráv a komentářů a užití zavádějících titulků. Výsledná škála obsahuje šest kategorií; A, A-, B+, B, B- a C, přičemž seřazeny jsou podle kvality sestupně (Šlerka, 2020).

Tabulka č.1 – Škála pro hodnocení zpravodajských webů

Kategorie	Průměrný počet bodů
A	větší nebo roven 0.85
A-	0.8 až 0.85
B+	0.7 až 0.8
B	0.6 až 0.7
B-	0.5 až 0.6
C	menší než 0.5

Zdroj: Šlerka, 2020

6.3.2 Výběr a charakteristika vybraných médií

Pro svou analýzu rámců jsem zvolila čtyři internetové zpravodajské weby tak, aby v rámci analýzy byly pokryta média spadající do kategorií A, B i C. Analyzovat budu články zveřejněné na webech Aktuálně.cz, Novinky.cz, Parlamentní listy a Sputnik News.

Aktuálně.cz podle ratingu NFNZ spadá do kategorie A a je tedy nejlépe hodnocenou zpravodajskou platformou ze všech mnou vybraných. Podle typologie domácích zpravodajských webů, která byla rovněž vytvořena NFNZ, patří Aktuálně.cz mezi internetová média hlavního proudu; ty mají podle dlouhodobých výzkumů většinově spíše pravicovou orientaci (Typologie domácích zpravodajských webů, n.d). Aktuálně.cz je internetovým deníkem vydávaným společností Economie, jejímž vlastníkem je český podnikatel Zdeněk Bakala. Jedná se zároveň o 11. nejnavštěvovanější webovou stránku v České republice (Top Websites Ranking, n.d.)

Novinky.cz podle ratingu spadají pod kategorii B+. Podle základní typologie patří rovněž mezi média hlavního proudu, jedná se o online magazín deníku Právo a společnosti Seznam.cz. Mezi hlavní nedostatky, za něž byly v rámci ratingu strženy body, patří nedostatečné odlišení reklamního obsahu, nedostupnost informací o redakci a konflikt zájmů; médium informovalo o majetku vlastníků, aniž by upozornilo čtenáře (Rating médií, n.d.). Novinky.cz jsou aktuálně 5. nejčastěji navštěvovaným webem v České republice (Top Websites Ranking, n.d.)

Parlamentní listy se svou typologií řadí do kategorie politického bulváru, v rámci ratingu pak patří do kategorie B-. Weby politického bulváru se pohybují na pomezí antisystémových webů, konkrétně Parlamentní listy svým obsahem pokrývají široké názorové politické spektrum. Parlamentní listy jsou vlastněny českým podnikatelem Ivo Valentou, který do roku 2020 působil jako senátor, samotný web však s institucí Parlamentu ČR není nijak spjat. Body byly Parlamentním listům sraženy za nedostatečné ověřování zdrojů, konflikt zájmů jejich vlastníka, používání zavádějících zobecnění, stereotypů a titulků a rovněž nedostatečné oddělení zpráv od redakčního obsahu.

Sputnik News podle ratingu NFNZ spadá pod kategorii C. Jedná se o online zpravodajský server provozovaný Ruskou státní tiskovou agenturou Rusko dnes. Základní typologie ho neřadí mezi antisystémové ani konspirační weby, obdržené známky v hodnocení kvality výstupů nicméně odpovídají hodnocení ostatních webů, které do těchto kategorií patří. Známkou A bylo u Sputnik News hodnoceno pouze jasné oddělování reklamy od ostatního

obsahu. Například za používání stereotypů a zavádějících zobecnění obdržel web Sputnik News hodnocení B, tedy příznivější než například výše zmíněné Parlamentní listy. Známkou C pak Sputnik news dostal za užívání zavádějících titulků, nedostatečné ověřování zdrojů, konflikt zájmů nebo špatně dostupné informace o provozovateli, vlastníkovi, organizaci a redakci.

Podle průzkumu CVVM z roku 2019 sleduje alespoň někdy celospolečenské dění na internetových zpravodajských serverech 74 % obyvatel České republiky, 47 % obyvatel ho přitom sleduje několikrát týdně nebo denně. Novinky.cz pak alespoň někdy sleduje 60 % respondentů, Aktuálně.cz 43 % respondentů, Parlamentní listy.cz 18 % a Sputniknews.cz 21 % respondentů. Co se týče důvěry v tyto weby, Novinky za důvěryhodné (zcela nebo spíše důvěryhodné) považuje 45 % respondentů, Aktuálně 39 % respondentů, Parlamentní listy 21 % respondentů a Sputnik News pouze 4 %. Vyšší důvěra ve zpravodajské weby s nižším hodnocením podle NFNZ je patrná u občanů s nižším vzděláním a nižší důvěrou v ústavní instituce, výjimkou jsou však Parlamentní listy. Ti respondenti, kteří považují Parlamentní listy za důvěryhodné, mají spíše vyšší zájem o politiku a jsou vzdělanější (CVVM, 2019).

6.3.3 Výběr článků a analytický postup

Články pro analýzu byly vybírány pomocí archivu mediální databáze Newton Media. Analyzovala jsem články zveřejněné během jednoho měsíce, počínaje 31.květnem 2020, tedy dnem, kdy byla na některém z vybraných médií poprvé od smrti George Floyda zveřejněna zpráva obsahující zvolená klíčová slova. Abych se dostala k článkům co nejvíce relevantním pro účely mé práce, vyhledávala jsem pomocí hesla (Black lives matter AND George Floyd). Analýza tedy obsahuje pouze články, v nichž byly obsaženy oba tyto řetězce. Díky tomu došlo k vyfiltrování takových článků, které hnutí Black lives matter zmiňovaly pouze okrajově. Při vyhledávání pomocí těchto klíčových slov databáze Newton v období od 31.5. do 30.6.2020 eviduje 64 článků zveřejněných mnou vybranými weby. Výsledky tohoto vyhledávání však obsahují několik duplicit; jedná se převážně o články zveřejněné na serverech Novinky.cz a Aktuálně.cz, které jsou dohledatelné pod různými adresami, ale jsou obsahem identické. Tyto duplicity jsem z analýzy ručně vyřadila. Vyřadila jsem rovněž takové články, jejichž charakter neodpovídal mým potřebám, například článek „*Sluníčkářské řeči!*“ *Celebrity čelí ostré kritice kvůli příspěvkům Blackout Tuesday. Schytala to už Kvitová a Krainová*“ „na Sputnik News, jehož ústředním tématem jsou uživatelské komentáře na sociálních sítích zmiňovaných celebrit, nebo článek „*Protože je černý? Manželka Billa Cosbyho odsouzeného za sexuální násilí sází*

na rasovou kartu“ na Novinkách, který okazuje primárně na kauzu sexuálního obtěžování a o hnutí Black lives matter se pouze okrajově zmiňuje. Do analýzy vstupoval pouze psaný text, tedy titulek a text samotného sdělení. Články, jejichž primárním obsahem byl text doplněný o fotografií či video jsem do analýzy zahrnula, ale analyzovala bez těchto příloh. Foto a video reportáže jsem ze vzorku vyřadila kompletně. Po vyfiltrování výše zmíněného jsem se dostala na celkový počet 47 zpráv pro výslednou analýzu.

Tabulka č. 2 – Počet analyzovaných článků z jednotlivých webů

Zpravodajský web	Počet článků
Aktuálně.cz	8
Novinky.cz	6
Parlamentní listy.cz	18
Sputniknews.cz	15

Zdroj: Vlastní zpracování.

Podle doporučeného postupu, který pro kvalitativní analýzu rámců navrhuje Linstörm a Marais (2012) jsem nejprve provedla předvýzkum. V rámci toho jsem náhodně vybrala několik článků ze vzorku pro finální analýzu, na jejichž základě jsem za pomoci důkladného, opakovaného čtení identifikovala předběžné základní rámce a pro ně typická slova a fráze, které byly následně použity jako východisko celkové analýzy. Vzorek pro předvýzkum obsahoval články ze všech médií použitých pro analýzu, konkrétně z každého webu po jednom článku. Pro rozšíření povědomí o tématu a zmapování problému z různých ideologických pozic, jak doporučují Hertog a McLeod (2001) jsem využila také dva náhodně vybrané články z online týdeníku Echo 24, jakožto pravicového a liberálně-konzervativního média a Deníku Referendum.cz, který se hlásí k levicové orientaci. Zde jsem články vybírala opět pomocí databáze Newton media pod heslem „Black lives matter“. Celkem jsem tedy v kroku předvýzkumu zanalyzovala šest článků, které mi poskytly předběžné rámce, jež jsem dále specifikovala a rozšiřovala při samotné analýze. Některé z nalezených předběžných rámců se shodovaly s rámci, které jsou definované v literatuře, některé byly definovány v průběhu čtení jako specifické pro dané téma.

Tabulka č.3 – Předběžné rámce definované předvýzkumem

Předběžný rámec	Obsah rámce
Konflikt	Důraz na pokojné či násilné vymezování aktérů proti společenským hodnotám nebo sobě navzájem
Zodpovědnost	Prisuzování viny nebo odpovědnosti za řešení situace konkrétním aktérům
Ohrožení	Hnutí Black lives matter prezentováno jako ohrožující bezpeční nebo společenský řád
Lidské zájmy	Texty citově zabarvené, důraz na spravedlnost/nespravedlnost
Změna	Hnutí jako nositel pozitivní/negativní změny

Zdroj: Vlastní zpracování.

Do samotné analýzy byly v prvním kroku zařazeny všechny typy článků, tedy zprávy, rozhovory i takové texty, které pouze replikovaly vyjádření či postoj konkrétní osoby k hnutí Black lives matter a jeho aktivitám. Jednotkou analýzy byl vždy celý článek, který mohl být rámován za použití jednoho či více interpretačních rámců. Jednotlivé texty jsem následně četla vícekrát. V prvním čtení jsem se soustředila na typická slova pro jednotlivé předběžné rámce, která jsem definovala během předvýzkumu. Ve druhém čtení jsem tyto rámce případně doplňovala o další klíčová slova a slovní spojení či vytvořila rámce nové, pokud byly předběžné rámce nedostatečné. Na základě průběžného intertextového i intratextového srovnávání těchto rámců a pro ně typických znaků jsem nakonec vytvořila finální rámce a podrámce, které se ve vybraných médiích při pokrytí tohoto tématu objevovaly.

Ve druhém kroku analýzy jsem uvnitř jednotlivých zpravodajských serverů identifikovala dominantní rámce, tedy takové rámce, které byly na daném zpravodajském serveru zastoupeny nejčastěji. Provedla jsem také jednoduchou kvantitativní obsahovou analýzu, za použití níž jsem zjistila četnosti výskytu jednotlivých rámců. Některá média o problematice spojené s hnutím Black lives matter informovala ve velké míře skrze replikování vyjádření či postojů různých osobností, převážně z řad českých či zahraničních politických představitelů. Ve druhém kroku analýzy jsem proto u médií, která měla tyto kategorie srovnatelně zastoupené, vyčlenila samostatnou podkategorii pro vyjádření postojů. U každého

z uvedených médií jsem nejprve uvedla nejčastěji zastoupené rámce mezi všemi texty a jejich kontext, dále jsem uvedla, jaké rámce byly využity výhradně pro zprávy. V kategorii postojových článků jsem se soustředila nejprve na to, zda byl článek rámován pozitivně či negativně, následně rovněž na konkrétní použité rámce.

7. Identifikované rámce

Za použití výše uvedeného postupu jsem v analyzovaných člancích našla osm rámců s jejich podrámci, které byly používány vybranými zpravodajskými servery pro podávání informací o hnutí Black lives matter. Jsou jimi rámec konfliktu, zodpovědnosti, ohrožení, lidských zájmů, kolektivní akce, důsledků, kontextu a rámec delegitimizace. Kompletní seznam nalezených rámců s jejich obsahem a klíčovými slovy uvádím v tabulce.

Tabulka č. 4 – Rámce a podrámce identifikované v analyzovaných médiích

Rámce a podrámce	Obsah	Klíčová slova
Rámec konfliktu	<i>Důraz na pokojné či násilné vymezování aktérů proti společenským hodnotám nebo sobě navzájem</i>	Střety, násilné střety, nepřiměřené zásahy, aktér novináři terčem útoku, protipolicejní rétorika, do davu vjela cisterna
Rámec zodpovědnosti	<i>Přisuzování viny nebo odpovědnosti za situaci konkrétním aktérům</i>	Trest, trestní stíhání, obvinění z vraždy, přijmout zodpovědnost, čelí stíhání, nesou odpovědnost
Rámec ohrožení	<i>Hnutí BLM jako možné současné či budoucí ohrožení</i>	
ohrožení bezpečnosti	Násilné praktiky, které přímo ohrožují fyzickou bezpečnost některého z aktérů	Eskalace situace, policie se bála demonstrantů, nouzový stav, vyvolání občanské války
ohrožení hodnot	Hnutí a jeho požadavky jako hrozba pro stávající kulturní a společenský řád	Kulturní válka, přepisování historie, nutnost zachování svobody projevu,
Rámec lidských zájmů	<i>Texty citově zabarvené, důraz na spravedlnost/nespravedlnost</i>	Prosil strážníka, oprávněný hněv, bolest, vztek, frustrace, problém nelze ignorovat, chceme rovnost, šok
Rámec kolektivní akce	<i>Hnutí BLM jako skupina jednotná ve svých společných činech nebo požadavcích</i>	

výtržnictví	Protesty doprovázené vandalstvím nebo násilnými praktikami	Výtržnosti, nepokoje, rabování, nepovolené akce, zapalování aut, nepovolená akce, ničení soch, útoky na sochy
klidná demonstrace	Protesty probíhající v poklidu, bez užití jakéhokoli násilí	Protestní pochody, lidé protestovali proti okolnostem smrti, lidé se sešli, pietní akce, připomínky Floydovy smrti
Rámcem důsledků	<i>Co může hnutí BLM a jeho aktivity přinést</i>	
ekonomické důsledky	Dopad aktivit hnutí na ekonomický rozpočet	Odškodnění, vzniklá škoda, hodnota škody
společenské důsledky	Změna ve společnosti, která plyne z aktivit a požadavků hnutí	Změna, černoši zmizí
Rámcem kontextu	<i>Širší souvislosti aktuálního dění kolem hnutí</i>	Množící se případy rasismu, rasismus hluboko zakořeněný, jména dalších obětí policejní brutality, kolonizátor, otroci
Rámcem delegitimizace	<i>Popírání a zpochybňování legitimacy cílů, prostředků a motivací hnutí BLM</i>	Údajná policejní brutalita, ublíženecký rasismus, diskriminace není systémová, pozitivní rasismus, rasismus naruby, nadřazování minorit

Zdroj: Vlastní zpracování.

Rámcem konfliktu

Rámcem konfliktu se objevil ve všech analyzovaných médiích. Články, které byly zarámované pomocí konfliktu, prezentovaly hnutí Black lives matter a jeho aktivity převážně jako střet nebo nesoulad mezi jednotlivými aktéry či jejich hodnotami a požadavky. Konfliktem se rozumí střet dvou (nebo více) aktérů, v kontextu hnutí Black lives matter se jednalo převážně o násilné střety mezi demonstranty a policií, kdy z jedné či druhé strany došlo k použití

násilných technik. Objevují se také články, kde konflikt není násilného charakteru a jde spíše o neshodu aktérů či skupin aktérů v hodnotových požadavcích. v tomto kontextu se také nejčastěji jednalo o takové články, kde figurovaly zpravidla dvě skupiny, které stály proti sobě. Ve většině případů šlo opět o demonstranty stojící proti policii jako instituci (například s požadavkem na její reformu či zrušení), objevil se zde ale i konflikt mezi černochoy a bělochoy nebo stoupenci a odpůrci hnutí.

Rámeč zodpovědnosti

Pro články, v nichž se objevoval rámeč zodpovědnosti, bylo typické hledání viníka dané situace. V těchto člancích se často objevovaly požadavky na přijetí odpovědnosti za spáchané činy, a to v případě policie i demonstrantů. Policie jako instituce či konkrétní policisté (zejména Derek Chauvin, který byl obžalovaný ze zabití George Floyd) zde figurovala jako představitel přetrvávajících rasových nerovností, proti kterému je třeba se vymezit, potrestat ho nebo změnit jeho fungování. K přijetí zodpovědnosti byli v některých člancích vyzýváni také demonstranti, a to zejména v souvislosti s trestnými činy či výtržnostmi, které během demonstrací páchali. V některých médiích byla demonstrantům přisuzována také zodpovědnost za možný nárůst rasismu a rasově motivovaných trestných činů v reakci na jejich postup.

Rámeč ohrožení

Pro ohrožení byly v analyzovaných člancích nalezené dva typické podrámce; *ohrožení bezpečnosti* a *ohrožení hodnot*. Alespoň v některé z těchto forem se rámeč ohrožení rovněž vyskytoval ve všech analyzovaných médiích, často ovšem převážně jako součást vyjádření některé z citovaných osobností. Rámeč ohrožení bezpečnosti je typický prezentováním hnutí Black lives matter a jeho stoupců jako násilných aktivistů, kteří ohrožují veřejnou bezpečnost. Mluví se zde například o nutnosti obnovení pořádku povoláním národních gard nebo strachu policistů proti demonstrantům zasáhnout. Některé články rámující hnutí pomocí fyzického ohrožení rovněž zdůrazňují riziko šíření onemocnění Covid-19 při kolektivních protestních akcích. Rámeč ohrožení hodnot naproti tomu hnutí a jeho aktivity prezentuje jako ohrožující stávající hodnotový či politický systém. Objevuje se zde zejména obava o narušení demokratických principů jako je svoboda projevu, nebo obavy z pokusů o „přepsání historie“.

Rámec lidských zájmů

Rámec lidských zájmů je nejčastěji patrný ve vyjádření stoupenců hnutí, nalezen byl ale i v několika čistě zpravodajských sděleních. Jedná se převážně o zdůrazňování lidské stránky problematiky. Na hnutí Black lives matter je zde nahlíženo jako na hnutí bojující proti nespravedlnosti a utlačování, důraz je kladen primárně na jeho požadavky. Mnohdy se v tomto rámci objevují citově zabarvené výroky, zdůrazňována je nutnost společenské změny. V analyzovaných článcích byl pozorován často společně s rámcem kontextu.

Rámec kolektivní akce

Rámec kolektivní akce informuje o hnutí Black lives matter primárně v kontextu akcí, které jsou s hnutím spjaty; jedná se o všechny formy protestu, které hnutí využívá k dosažení svých cílů a prosazení svých hodnot. V analyzovaných textech bylo možné narazit na dva podrámece. Podrámec *výtržnictví*, který zdůrazňuje vandalské činy demonstrantů, trestné činy spáchané při protestech a obecně kolektivní akce hnutí popisuje jako akce narušující veřejný pořádek. Druhým podrámcem kolektivní akce je podrámec *klidné demonstrace*, který se nicméně objevoval pouze ojediněle. Zde jsou demonstrace hnutí Black lives matter popisovány jako poklidné akce, upozorňováno je na mírové techniky protestu a na legalitu těchto akcí.

Rámec důsledků

V souvislosti s důsledky můžeme v analyzovaných textech sledovat opět dva podrámece. Jedná se o podrámec *ekonomických důsledků*, který rámuje aktivity hnutí z perspektivy ekonomických prostředků. Patří sem zejména finanční vyhodnocování škod způsobených demonstranty nebo informace o financování samotného hnutí. Tento podrámec se objevoval méně často. Druhým a častějším způsobem, jakým bylo jednotlivými zpravodajskými servery rámováno hnutí Black lives matter, byly *důsledky společenské*. Zde se mluví zejména o společenských změnách, které toto hnutí podnítilo či do budoucna může podnítit. Na některých serverech se tento rámec úzce prolíná také s rámcem ohrožení.

Rámec kontextu

Rámec kontextu informuje o hnutí Black lives matter v širších souvislostech. Články, které tento rámec používají, se neomezují pouze na informace o aktuálním dění spojené s hnutím, ale zmiňují také širší historické souvislosti, ostatní případy policejní brutality mířené proti černošské komunitě či jiné formy rasismu přítomné ve společnosti. Historický kontext je často uváděn v článcích zmiňujících ničení soch osobností spojených s otrokářskými systémy a kolonizací, další případy policejní brutality bývají uváděny především v článcích rámovaných jako kolektivní akce.

Rámec delegitimizace

Rámec delegitimizace se objevuje převážně v textech, které jsou replikami vyjádření různých osobností k problematice hnutí Black lives matter či v rozhovorech, na některé fráze pro něj typické bylo však možné narazit i v několika zprávách. Jedná se zejména o vyjádření, která delegitimizují způsoby, jimiž se hnutí snaží dosáhnout svých cílů, nezdědka se však objevuje také popírání legitimacy cílů samotných, problematiky, jíž se hnutí zabývá nebo závažnosti jednání policistů, kteří zavinili smrt George Floyda. Typicky se objevují výroky o údajné policejní brutalitě, neexistenci rasismu v moderní společnosti, vysoké kriminalitě černošských obyvatel nebo „pozitivním rasismu“, který má hnutí šířit.

7.1 Aktuálně

Na zpravodajském webu Aktuálně.cz byly v analyzovaných článcích zastoupeny všechny definované rámce, neobjevuje se zde pouze podrámec ekonomických důsledků. Dominantním rámcem je zde rámec lidských zájmů; hnutí Black lives matter je často prezentováno skrze jeho požadavky, důraz je kladen na vymýcení nespravedlnosti a nutnost bojovat proti rasismu. Tento rámec se zde také často prolíná s rámcem zodpovědnosti a kontextu. Často jsou zmiňovány požadavky na potrestání policistů, kteří jsou obviňováni nejen z vraždy George Floyda, ale také z rasově motivovaného jednání v širším smyslu slova. Kolektivní akce hnutí jsou z většiny vyobrazovány jako klidné, mluví se o pietních akcích, kolektivních připomínkách smrti George Floyda a ostatních obětí policejní brutality, nebo protestních pochodech. Zmínky o výtržnostech a vandalství se objevují, většinou však pouze

okrajově a v kontextu celkového vyznění článku nejsou hlavní informací. Podobně málo často je přítomný také rámec konfliktu. Aktuálně.cz v některých článcích sice informuje o střetech demonstrantů s policií, zajímavostí ale je, že konflikt je zde nejčastěji prezentován jako násilné jednání ze strany policistů. Aktuálně je tak jediným z analyzovaných serverů, který píše o nepřiměřených zásazích policistů na demonstracích, jakými bylo například najíždění policejních aut do protestujících. Konflikt vyprovokovaný ze strany demonstrantů se zde prakticky neobjevuje a pokud ano, je prezentován jako reakce na zmíněné nepřiměřené jednání policistů. Rámec důsledků se zde objevuje v podobě podzáhlaví společenských důsledků, George Floyd a události kolem jeho smrti jsou vnímány jako symbol změn a bezprecedentní událost.

Tabulka č.5 – Rámce identifikované na webu Aktuálně.cz

Rámec/podrámeček	Četnost
Konflikt	2
Zodpovědnost	4
Ohrožení bezpečnosti	1
Ohrožení hodnot	1
Lidské zájmy	6
Kol.akce – výtržnictví	4
Kol.akce – klidná	4
Společenské důsledky	1
Kontext	3
Delegitimizace	1
Ekonomické důsledky	0

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vyjádření postojů

Aktuálně.cz věnovalo poměrně velký prostor vyjádření samotných demonstrantů nebo osobností a celebrit, které hnutí podporují. Některá vyjádření se objevují přímo ve zpravodajských sděleních, většinou jsou ale uvedena jako samostatných článků. Sdělení charakteru zprávy se v analyzovaném vzorku objevily tři, článků, které primárně citují osobnosti, je pět. Naprostá většina vyjádření a názorů zde má vzhledem k hnutí pozitivní

vyznění, uplatňuje se převážně rámec lidských zájmů a zodpovědnosti. Jediným vyjádřením s negativním vyzněním je replikace postoje prezidenta Miloše Zemana. Jeho výrok je rámován jako ohrožení hodnot, objevují se i prvky rámce delegitimizace; hnutí Black lives matter je podle něj rasistické, protože záleží na životech všech, ne pouze černochoů.

7.2 Novinky

Na zpravodajském serveru Novinky.cz dominuje rámec kolektivní akce, konkrétně jeho podrámec výtržnictví. O hnutí Black lives matter je zde referováno primárně v kontextu nepokojů, které vyvolala smrt George Floyd. Mluví se zde o zakázaných demonstracích a nepovolených akcích, zmiňováno je také nedodržování opatření proti šíření onemocnění Covid-19. Chování demonstrantů je zde vykreslováno většinou jako deviantní, zmínka o klidné demonstraci se objevuje pouze jednou a v celkovém kontextu zprávy se jeví jako okrajová. Silně přítomný je na Novinkách také rámec konfliktu. V případě tohoto zpravodajského serveru jde nejčastěji o konflikty demonstrantů s policií, objevuje se ale také konflikt mezi dvěma skupinami demonstrantů – stoupenci hnutí Black lives matter a jejich odpůrci. V souvislosti s vandalskými činy se tentokrát objevuje také rámec ekonomických důsledků, a to konkrétně ve zprávě z českého prostředí, která pojednává o posprejování sochy Winstona Churchilla v Praze; zmíněna je škoda, která bude muset být vyčíslena. Dalšími rámci nalezenými na tomto webu jsou rámce lidských zájmů, kontextu, delegitimizace a ohrožení hodnot, všechny tyto rámce jsou nicméně patrné pouze ve vyjádřeních konkrétních osob, nikoliv v autorských textech redaktorů.

Tabulka č. 6 – Rámce identifikované na webu Novinky.cz

Rámec/podrámec	Četnost
Konflikt	3
Zodpovědnost	2
Ohrožení bezpečnosti	0
Ohrožení hodnot	2
Lidské zájmy	3
Kol.akce – výtržnictví	4
Kol.akce – klidná	0

Společenské důsledky	0
Kontext	1
Delegitimizace	1
Ekonomické důsledky	1

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vyjádření postojů

Na rozdíl od předchozího zpravodajského webu, Novinky.cz vyčlenily samostatný článek pouze pro vyjádření prezidenta Miloše Zemana. To je stejného charakteru jako na Aktuálně.cz, jeho vyznění je negativní, proti hnutí Black lives matter se vymezuje a rámuje ho jako ohrožení demokratických hodnot. Novinky však v tomto případě dodávají kontext a replikují vyjádření zakladatelů hnutí, kteří uvádí na pravou míru, co je záměrem hnutí a jak by jeho slogan (a zároveň název) měl být správně interpretován. Několik dalších vyjádření aktivistů a demonstrantů se objevuje také uvnitř zpravodajských sdělení na tomto webu. Vyznění těchto vyjádření je vždy pozitivní a podobně jako u Aktuálně.cz, i zde jsou tyto promluvy rámovány především pomocí rámce zodpovědnosti a lidských zájmů.

7.3 Parlamentní listy

Na serveru Parlamentní listy.cz je dominantním rámcem rámec delegitimizace. Parlamentní listy jsou typické poněkud specifickými formáty článků; často se zde objevují rozhovory s různými osobnostmi, ale také texty, které pouze replikují vyjádření osob působících ve veřejném prostoru. V samostatných článcích se tak často vyskytují například přepisy textů, které dané osoby zveřejnily jako příspěvek na vlastních sociálních sítích.

V případě mnou analyzovaných článků měl charakter zpravodajského sdělení pouze jeden z celkového počtu osmnácti. Zbylé texty byly vedeny jako rozhovory, nebo jako zmíněné repliky vyjádření různých osob, proto u Parlamentních listů jako u jediného ze zkoumaných médií neuvádím samostatnou kategorii vyjádření postojů. Osobami, které Parlamentní listy citovaly, byly zejména politici a političky, prostor k vyjádření ale dostali lidé napříč profesemi, například dramaturg, publicista nebo profesor. Kromě jediného rozhovoru odráží všechny tyto články negativní postoj k hnutí Black lives matter a jeho aktivitám. Kromě nejčastěji se vyskytujícího rámce deligitimizace je silně přítomný také rámec ohrožení. Zatímco podrámec

ohrožení bezpečnosti jsem v analyzovaných člancích identifikovala pouze jednou, podrámec ohrožení hodnot je na tomto webu druhým nejčastěji používaným. Vyskytuje se zejména v souvislosti s obavami o ohrožení demokratických hodnot jako je svoboda projevu, nebo v kontextu ničení soch historických osobností jako obava o historické a kulturní dědictví, které má hnutí Black lives matter ohrožovat. Zajímavé je, že zatímco ostatní weby typicky často používají rámec konfliktu a hromadné akce, u Parlamentních listů se tento rámec objevuje pouze ojediněle, přičemž jeho podrámec klidné akce se ve zkoumaných textech vyskytnul třikrát a podrámec výtržnictví dokonce pouze jednou. Typickým způsobem je zde používán také rámec zodpovědnosti, pod nějž většinou spadají sdělení o zodpovědnosti demonstrantů a obecně stoupců hnutí za jimi způsobené škody a konflikty.

Tabulka č. 7 – Rámce identifikované na webu Parlamentní listy.cz

Rámec/podrámec	Četnost
Konflikt	2
Zodpovědnost	3
Ohrožení bezpečnosti	1
Ohrožení hodnot	6
Lidské zájmy	1
Kol.akce – výtržnictví	1
Kol.akce – klidná	3
Společenské důsledky	1
Kontext	1
Delegitimizace	7
Ekonomické důsledky	1

Zdroj: Vlastní zpracování.

7.4 Sputnik News

Dominantními rámci použitými serverem Sputnik News byly rámec delegitimizace a rámec kolektivní akce ve významu výtržnictví. Podobně jako Parlamentní listy, i na Sputnik News se objevují různé formáty článků a vyjádření osob zde zaujmají významnou část pokrytí tématu, zpravodajská sdělení jsou nicméně zastoupena více než v případě Parlamentních listů.

Zprávy jsou nejčastěji rámované pomocí rámce kolektivní akce, konfliktu nebo ohrožení, v některých zprávách je možné identifikovat také rámec zodpovědnosti. Kolektivní akce má zde ve všech případech charakter výtržnictví, podrámec klidné demonstrace se neobjevil v žádném z analyzovaných článků. Kolektivní akce demonstrantů je spojována striktně s nepokoji v ulicích, ničením památek a majetku, zmiňována je „válka proti památkám“. Rámec ohrožení je možné identifikovat v obou jeho podobách, objevuje se například článek informující o strachu policistů z demonstrantů, ohrožení hodnot pak zejména v souvislosti s obavami o ztrátu kulturního dědictví. Konflikt je ve zprávách patrný převážně mezi demonstranty a policií. Server Sputnik News nejvíce ze všech analyzovaných webů rámuje sdělení o hnutí Black lives matter jako společenské důsledky a informuje o změnách, kterými má společnost projít v důsledku požadavků stoupců hnutí, zmíněno je například plánované odstranění obrázků černochů z obalů potravin.

Tabulka č. 8 – Rámce identifikované na webu Sputnik News

Rámec/podrámec	Četnost
Konflikt	6
Zodpovědnost	2
Ohrožení bezpečnosti	3
Ohrožení hodnot	5
Lidské zájmy	3
Kol.akce – výtržnictví	8
Kol.akce – klidná	0
Společenské důsledky	3
Kontext	0
Delegitimizace	9
Ekonomické důsledky	1

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vyjádření postojů

V samostatných člancích zde na rozdíl od Parlamentních listů dostávají prostor převážně současní či bývalí političtí představitelé, a to jak z České republiky, tak ze zahraničí. Pozitivně

je laděno pouze vyjádření německého prezidenta, kde se objevují primárně znaky typické pro rámec lidských zájmů, i pod tímto vyjádřením je však dodatek autora článku, který užívá rámce výtržnictví. Rámec lidských zájmů se dále objevuje ještě u vyjádření bývalého starosty ve Švédsku. Ostatní vyjádření, jak samostatná, tak začleněná do zpravodajských sdělení, mají negativní vyznění a podobně jako u Parlamentních listů nesou zejména znaky typické pro rámec delegitimizace a ohrožení hodnot.

8. Interpretace výsledků a diskuse

Už samotný výběr článků pro analýzu ukázal některé zajímavé aspekty mediálního pokrytí hnutí Black lives matter v České republice, tedy s přihlédnutím k omezení analýzy na čtyři zpravodajské servery. Zatímco analýzy z amerického prostředí články filtrovaly pomocí hesla „Black lives matter“, ukázalo se, že v českém prostředí se události, které se váží ke smrti Floyda neprezentují vždy jako akce související s tímto sociálním hnutím. Zatímco americká média hnutí s protesty úzce spojují, v českém kontextu se často můžeme setkat s použitím „Black lives matter“ pouze jako jednoho ze sloganů protestujících, které pojí nikoliv příslušnost k sociálnímu hnutí, ale pouze potřeba vyjádřit nesouhlas s aktuálním děním. Vyhledávání pomocí hesla „Black lives matter“ v českých médiích tak mnohdy odkáže na články, jejichž předmět se tohoto hnutí téměř nebo vůbec nedotýká. To se dá pravděpodobně přičíst rozdílnosti jednotlivých prostředí. Zatímco pro americkou kulturu představuje téma rasismu a policejní brutality proti černochům problém sahající do hluboké historie a hnutí Black lives matter zde působí už několik let, velká část české veřejnosti se o této problematice dozvěděla pravděpodobně až nyní po tom, co video s policejním zásahem proti Floydovi oběhlo svět. V Americe jde tedy o zavedené sociální hnutí, pro české prostředí byly protesty po smrti Floyda pravděpodobně pro mnoho lidí jednou z prvních příležitostí přijít s ním do styku.

Jak je patrné z výsledků analýzy, mezi pokrytím hnutí Black lives matter na zkoumaných zpravodajských webech se objevovaly rozdíly. Poměrně významně se lišila také četnost pokrytí tohoto tématu jednotlivými servery. Nejvyšší mediální pokrytí v absolutních číslech vykazovaly servery spadající do dvou ratingem nejhůře ohodnocených kategorií, tedy Parlamentní listy z kategorie B- a Sputnik News z kategorie C. To je dáno pravděpodobně zejména formáty sdělení, které tato média obecně používají; zařazování soukromých vyjádření různých osobností do mediálního pokrytí těmito serverům umožňuje publikovat velké množství textů v krátkých časových úsecích. Obě média hlavního proudu, tedy Aktuálně z kategorie A a Novinky z kategorie B+, zde mají pokrytí výrazně nižší.

Web Aktuálně.cz se svým rámováním tématu nejvíce liší od všech ostatních, a ačkoliv spadá pod média hlavního proudu, která mají obecně tendenci mít spíše pravicovou orientaci (Typologie domácích zpravodajských webů, n.d), Aktuálně se k této problematice staví poměrně liberálně. Jako jediné zdůrazňuje aspekty nedostatečné rovnosti a nutnost spravedlivého zacházení. Na rozdíl od ostatních webů se zde téměř neobjevují „senzační aspekty“ aktivit hnutí, domnívám se, že Aktuálně vsadilo spíše na přilákání čtenářů důrazem

na rámec lidských zájmů a používání citově zabarvených výrazů. Tyto senzační aspekty jsou naopak do velké míry patrné u Novinek. Přes to, že se obě tato média řadí mezi hlavní zpravodajský proud, rozdíl v pokrytí tématu je významný. Zajímavý je také rozdíl v pokrytí mezi dvěma weby z kategorie B, tedy Novinkami a Parlamentními listy. Zatímco na Novinkách je hnutí Black lives matter vyobrazováno především skrze nepokoje, rabování a další výtržnické činy, ve zprávách zveřejněných na Parlamentních listech se tyto aspekty jejich kolektivní akce objevují méně. Celkově horší vyznění zpráv na Parlamentních listech je způsobeno hlavně tím, komu Parlamentní listy poskytly prostor k vyjádření či jaká vyjádření citovaly. Důležitým poznatkem je také to, že zatímco na Novinkách se prvky rámce delegitimizace objevily jen v cizích vyjádřeních, u Parlamentních listů se tyto prvky objevují i v autorských textech redaktorů, nebo jsou součástí otázek pokládaných v rozhovorech. Tyto poznatky poměrně dobře kopírují hodnocení webů obdržené v ratingu. Parlamentní listy i v tomto tématu figurují jako médium pokrývající široké názorové spektrum a zároveň používají podobné prvky jako některé antisystémové či dezinformační weby. Těmi jsou hlavně prvky delegitimizační; jak na Parlamentních listech, tak na Sputnik News, je patrná snaha o znehodnocení cílů hnutí, nebo odvedení pozornosti od ústředního problému upozorňováním na mnohdy pro situaci nerelevantní kontexty, jako je například drogová minulost George Floyda, kvůli níž je podle Parlamentních listů a Sputnik news obtížné hodnotit, zda byl zásah policisty přiměřený či ne. Rámování tématu na Parlamentních listech a Sputnik news je obecně velmi podobné, ačkoliv se jedná o weby z různě ohodnocených kategorií. To ale po bližším pohledu na jejich konkrétní bodová hodnocení není nijak překvapivým závěrem.

Pokud bychom se soustředili na znaky paradigmatu protestu v těchto člancích, velká část textů ho kopíruje i v českém prostředí. Zvláště na Parlamentních listech a Sputnik News se v určité míře objevují všechny znaky, které toto paradigma naplňují, tedy zobrazování hnutí jako aktéra, který porušuje sociální normy, odkazování na osoby a instituce stojící uvnitř dominantního společenského řádu, které mají k hnutí negativní postoj, delegitimizace hnutí i demonizace jeho důsledků. Některé z těchto znaků se však dají nalézt i na Novinkách. Jak vyplývá z teoretické části práce, znaky paradigmatu protestu a ostatní použité techniky na přilákání pozornosti čtenářů jsou částečně běžnou novinářskou praxí a mají za cíl primárně zvýšení čtenosti článků. Identifikovat by se proto nejspíš daly v pokrytí jakéhokoliv sociálního hnutí a pravděpodobně tedy nejde o záměrné negativní pokrytí konkrétně hnutí Black lives matter. Přesto ale může mít, i vzhledem k jeho charakteru a přesahu do tematiky etnických menšin, negativní společenské důsledky. Jak ukazují teorie představené v první části práce, vedlejším účinkem těchto rutinních novinářských postupů může být například asociace

příslušníků etnických menšin s trestnými či násilnými činy. Takto zjednodušené vnímání se v konečném důsledku může dotknout všech příslušníků těchto menšin bez ohledu na jejich individuální charakteristiky a vést tak naopak k prohloubení rasových předsudků, což je s cíli hnutí Black lives matter v přímém rozporu.

9. Závěr

Ve své práci jsem představila mechanismy, jimiž média, jakožto součást institucionalizovaného společenského řádu, přispívají ke konstrukci sociální reality. Vysvětlila jsem také, jakou roli hraje mediální pokrytí pro sociální hnutí vzhledem k jejich cílům a představila specifika hnutí Black lives matter, jehož pokrytí jsem se následně věnovala v analytické části práce. Za použití kvalitativní analýzy rámců v kombinaci se základní kvantitativní statistikou jsem zmapovala, jak v období po smrti George Floyda o hnutí informovala čtyři česká internetová média spadající pod čtyři různé kategorie stanovené v ratingu médií provedeném Nadačním fondem nezávislé žurnalistiky: Aktuálně.cz, Novinky.cz, Parlamentnílisty.cz a Sputniknews.cz. Takto pojatou analýzou se mi podařilo získat představu, jaké interpretační rámce figurovaly ve zkoumaném diskurzu a rovněž identifikovat podobnosti a rozdíly v pokrytí tématu jednotlivými médii.

Ve sledovaném období jsem v analyzovaném vzorku identifikovala celkem osm interpretačních rámců, které se v souvislosti s hnutím Black lives matter ve sledovaných médiích objevily; rámec konfliktu, zodpovědnosti, ohrožení, lidských zájmů, kolektivní akce, důsledků, kontextu a rámec delegitimizace. Některé z těchto rámců se shodují s rámci definovanými v literatuře, některé byly identifikovány specificky pro mnou zkoumaný mediální diskurz. Výsledky analýzy ukázaly, že každé ze zkoumaných médií používá k informování o hnutí Black lives matter jiné interpretační rámce, téměř všechny servery však přesto vykazovaly znaky typické pro paradigma protestu. Jediným zpravodajským webem, který hnutí Black lives matter rámoval do širšího kontextu a zdůrazňoval lidské zájmy oproti senzačněji působícím aspektům aktivit hnutí, byl web Aktuálně.cz spadající do kategorie A.

Jak již bylo zmíněno v kapitole o limitech vybrané metody, považuji za důležité zdůraznit, že limitem práce je obtížná opakovatelnost výzkumu. Vzhledem k použité metodě, která nemá jasně definovaný postup a kódování, je možné, že by jinými výzkumníky bylo využito jiného kódování analyzovaných textů. Mezi zkoumané materiály byly zahrnuty pouze texty zveřejněné na čtyřech zpravodajských webech a výsledky analýzy proto nejsou zobecnitelné na celé mediální pokrytí tohoto tématu v České republice. Je možné, že pokud by se v rámci výzkumu soustředila na média v jiné podobě, jinak názorově laděná média či k analýze použila články zveřejněné v jiném časovém období, výsledky by se od nynějších rovněž lišily. Podobně by výsledky mohlo ovlivnit také zahrnutí audiovizuálních materiálů do analýzy.

Pro komplexnější pohled na mediální obraz tohoto hnutí v České republice by tedy bylo vhodné analýzu zopakovat na jiném mediálním vzorku, přičemž by mnou identifikované rámce mohly sloužit jako východisko. Domnívám se také, že by bylo vhodné na provedenou analýzu navázat například výzkumem, který by ověřoval působení mediálních teorií nastolování agendy, rámování a vtiskování významů. Analýza rámců by se ku příkladu dala aplikovat na uživatelské komentáře pod zkoumanými články a ověřit tak, zda rámce v komentářích korespondují s rámci užitými v daných článcích, či se zabývat obecněji postoji české společnosti k problematice etnických menšin a rasismu. Následující výzkumy by také mohly navázat na ověření přítomnosti paradigmatu protestu v médiích. Vzhledem k tomu, že zároveň se vznikem mé bakalářské práce v Americe probíhá soudní proces s Derekem Chauvinem, tedy policistou, který svým zákrokem George Floyda usmrtil, zajímavé výsledky by mohlo přinést také zopakování analýzy po oznámení verdiktu soudu.

I přes zmíněné nedostatky práce a velký prostor pro další zkoumání má nicméně práce potenciál přispět do diskuse poznatky, které osvětlují jeden z možných způsobů reprodukce stále přetrvávajících rasově motivovaných předsudků a stereotypů, jež mohou vést k diskriminaci vůči celým skupinám. Výsledky analýzy této práce mohou zároveň sloužit jako východisko pro případné další zkoumání mediálního pokrytí tohoto hnutí či jiných sociálních hnutí. Práce a její zjištění mohou také sloužit jako inspirace pro potenciální změny uvnitř mediálních institucí za účelem dosažení diverzifikovanějšího mediálního pokrytí, které může být klíčovým pro redukcí výskytu těchto stereotypů, a tedy v důsledku napomoci například takové společenské změně, jakou hnutí Black lives matter požaduje.

10. Seznam literatury

Armstrong, P. (2015). The discourse of Michel Foucault: A sociological encounter. *Critical Perspectives on Accounting*, 27, 29-42. Dostupné online na:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1045235413001275>

Barrie, C. (2020). Searching racism after George Floyd. *Socius*, 6, doi:

10.1177/2378023120971507

Bell, J. (2015). Can't We Be Your Neighbor: Trayvon Martin, George Zimmerman, and the Resistance to Blacks as Neighbors. *BUL Rev.*, 9(5), 851. Dostupné online na

<https://www.repository.law.indiana.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.com/&httpsredir=1&article=3409&context=facpub>

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Burton, G., & Jiráček, J. (2001). *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister.

Císař, O. (2005). Na cestě ke společnosti světoobčanů? Nevládní organizace, sociální hnutí a "noví" aktivisté vně státních hranic. *Sociální studia/Social Studies*, 2(1), 87-109. doi: 10.5817/SOC2005-1-87

Cappelli, M. L. (2020). Black Lives Matter: The Emotional and Racial Dynamics of the George Floyd Protest Graffiti. *Advances in Applied Sociology*, 9(10), 323. doi: 10.4236/aasoci.2020.109020

Coombs, D. S., Lambert, C. A., Cassilo, D., & Humphries, Z. (2019). Flag on the play: Colin Kaepernick and the protest paradigm. *Howard Journal of Communications*, 31(4), 317-336. doi: 10.1080/10646175.2019.1567408

CVVM (2019). Závěrečná zpráva z výzkumu. Výzkum veřejného mínění k problematice dezinformací.

Dostupné online na <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vyzkum-verejneho-mineni-k-problematice-dezinformaci.aspx>

De Vreese, C. H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information design journal & document design*, 13(1). doi: <https://doi.org/10.1075/idjdd.13.1.06vre>

Diani, M. (1992). The concept of social movement. *The sociological review*, 40(1), 1-25. doi: 10.1111/j.1467-954X.1992.tb02943.x

Elmasry, M. H., & el-Nawawy, M. (2016). Do black lives matter? A content analysis of New York Times and St. Louis Post-Dispatch coverage of Michael Brown protests. *Journalism Practice*, 11(7), 857-875. doi: 10.1080/17512786.2016.1208058

Essed, P. (2008). Everyday racism. *A companion to racial and ethnic studies*, 202-216. doi: 10.1111/b.9780631206163.2002.00020.x

Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change* (Vol. 10). Cambridge, UK: Polity press.

Fukuyama, F. (2019). *Identita: Volání po důstojnosti a politika resentmentu*. Praha: Malvern.

Gamson, W. A., & Wolfsfeld, G. (1993). Movements and media as interacting systems. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 528(1), 114-125. doi: 10.1177/0002716293528001009

Golsorkhi, D., Bergeron, H., Castel, P., Durand, R., & Leca, B. (2011). Mouvements sociaux, organisations et stratégies. *Revue française de gestion*, (8), 79-91. Dostupné online na <https://www.cairn.info/revue-francaise-de-gestion-2011-8-page-79.htm>

Hall, S. (1980). Cultural studies: Two paradigms. *Media, culture & society*, 2(1), 57-72. doi: 10.1177/016344378000200106

Hall, S. (2001). Encoding/decoding. In M. G. Durham, & D. M. Kellner, *Media and cultural studies: Keywords*, (163-174). Oxford, UK: Blackwell Publishing.

Harris, F. C. (2015). The next civil rights movement? *Dissent*, 62(3), 34-40. doi: 10.1353/dss.2015.0051

Hertog, J. K., & McLeod, D. (2001). A Multiperspectival Approach to Framing Analysis: A Field Guide. In S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.), *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world*. (p.141-162). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Chase, G. (2018). The Early History of the Black Lives Matter Movement, and the Implications Thereof. *Nevada Law Journal*, 18(3), 11. Dostupné online na <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/nevlj18&div=38&id=&page=>

Chong, D., & Druckman, J. N. (2007). Framing theory. *Annu. Rev. Polit. Sci.*, 10, 103-126. doi: 10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054

Inglehart, R. (2000). Globalization and postmodern values. *Washington Quarterly*, 23(1), 215-228. doi: 10.1162/0163666000560665

Jiráček, J., & Köpplová, B. (2007). *Média a společnost: stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. Praha: Portál.

Kaiserová, I. (2008). Sociální konstruktivismus Petera Bergera a Thomase Luckmanna (v zrcadle české sociologie). In J.Šubrt (Ed.), *Soudobá sociologie II (Teorie sociálního jednání a sociální struktury)*. (p.102-119). Praha: Karolinum.

Kou, Y., Kow, Y. M., Gui, X., & Cheng, W. (2017). One social movement, two social media sites: A comparative study of public discourses. *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, 26(4), 807-836. doi: 10.1007/s10606-017-9284-y

Lee, F. L. (2014). Triggering the protest paradigm: Examining factors affecting news coverage of protests. *International Journal of Communication*, 8, 22. Dostupné online na <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/viewFile/2873/1215>

Leopold, J., & Bell, M. P. (2017). News media and the racialization of protest: An analysis of Black Lives Matter articles. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*. doi: 10.1108/EDI-01-2017-0010

Linstrom, M., & Marais, W. (2012). Qualitative news frame analysis: A methodology. *Communitas*, 17, 21-38.

Machek, J. (2013). Populární kultura a státní socialismus. In *Forum Historiae. Časopis a portál pre históriu a príbuzné spoločenské vedy* 7(1), 62-74. Dostupné online na <http://forumhistoriae.sk/documents/10180/191412/machek.pdf>

Mazák, J. (2016). Teorie sociálních hnutí: přehledová studie. *Acta Universitatis Carolinae Philosophica et Historica*, 22(2), 9-30. Dostupné online na https://karolinum.cz/data/clanek/4562/AUC%20PaH%20Sociologica_XXI_2_2016_9-30.pdf

McCombs, M. (2009). *Agenda Setting: Nastolování agendy; masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál.

McLeod, D. M. (2007). News coverage and social protest: How the media's protect paradigm exacerbates social conflict. *J. Disp. RESOL.*, 1(12), 185. Dostupné online na <https://scholarship.law.missouri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1529&context=jdr>

Novák, A. (2017). „Nic nechceme, nic nežadáme, bereme si, co nám patří!“ Sociologie nejnovějších sociálních hnutí. *Acta Politologica*, 9(2), 57-74. Dostupné online na <https://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/001338.pdf>

Novotný, L. (2016). Sociální a komunikativní konstrukce reality–vzpomínka na Thomase Luckmanna. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 52(04), 581-589. Dostupné online na <https://esreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2016/04/05.pdf>

Petrusek, M. (2008). Společnost jako sociální konstrukce a text. *Teorie vědy/Theory of Science*, 30(3–4), 5-54. Dostupné online na <https://teorievedy.flu.cas.cz/index.php/tv/article/view/4/2>

Pichardo, N. A. (1997). New social movements: A critical review. *Annual review of sociology*, 23(1), 411-430. doi: 10.1146/annurev.soc.23.1.411

Rating médií. (n.d.). NFNZ. Získáno 28. dubna 2021 z: <https://www.nfnz.cz/rating-medii/zpravodajske/>

Reese, S. D. (2001). Prologue-Framing Public Life: A Bridging Model for Media Research. In S. D. Reese, O. H. Gandy Jr., & A. E. Grant (Eds.), *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world.* (p.7-31). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Rosenfeldová, J., Vochocová, L., & Krobová, T. (2021). *Na moři, za plotem, na síti.* Zlín: Kniha Zlín.

Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A content analysis of press and television news. *Journal of communication*, 50(2), 93-109. doi: 10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x

Scheufele, D. A., & Tewksbury, D. (2007). Framing, agenda setting, and priming: The evolution of three media effects models. *Journal of communication*, 57(1), 9-20. doi: 10.1111/j.1460-2466.2006.00326_5.x

Shaw, E. F. (1979). Agenda-setting and mass communication theory. *Gazette (Leiden, Netherlands)*, 25(2), 96-105. doi: 10.1177/001654927902500203

Šilhánová, J. (2008). Analýza rámců Ervinga Goffmana. In J.Šubrt (Ed.), *Soudobá sociologie II (Teorie sociálního jednání a sociální struktury).* (p.76-101). Praha: Karolinum.

Šlerka, J. (2020). *Metodika výzkumu – zpravodajské weby.*
Dostupné online na <https://www.nfnz.cz/rating-medii/metodika-online/>

Top Websites Ranking. (n.d.). Similarweb. Získáno 9.května 2021 z:
<https://www.similarweb.com/top-websites/czech-republic/>

Trampota, T. (2006). *Zpravodajství*. Praha: Portál.

Typologie domácích zpravodajských webů. (n.d.). NFNZ. Získáno 28. dubna 2021 z:
<https://www.nfnz.cz/studie-a-analyzy/typologie-domacich-zpravodajskych-webu/>

Umamaheswar, J. (2020). Policing and Racial (In) Justice in the Media: Newspaper Portrayals of the “Black Lives Matter” Movement. *Civic Sociology*, 1(1). doi: 10.1525/001c.12143

Van Dijk, T. A. (2000). New (s) racism: A discourse analytical approach. *Ethnic minorities and the media*, 37, 33-49. Dostupné online na
[http://www.discourses.org/OldArticles/New\(s\)%20racism%20-%20A%20discourse%20analytical%20approach.pdf](http://www.discourses.org/OldArticles/New(s)%20racism%20-%20A%20discourse%20analytical%20approach.pdf)

Vliegthart, R., & Walgrave, S. (2012). The interdependency of mass media and social movements. *The Sage handbook of political communication*, 387-398. Dostupné online na
https://www.researchgate.net/profile/Stefaan-Walgrave/publication/265410927_The_Interdependency_of_Mass_Media_and_Social_Movements/links/554c80320cf29f836c99242a/The-Interdependency-of-Mass-Media-and-Social-Movements.pdf

Weaver, D. (1984). Media agenda-setting and public opinion: Is there a link? *Annals of the International Communication Association*, 8(1), 680-691. doi: 10.1080/23808985.1984.11678595